

2011

# Medie, kreativitet og digital dannelse



Evalueringsrapport

Professionshøjskolen UCC

Pædagoguddannelsen Sydhavn

01-11-2011

## Indhold

Evalueringens design og metode .....	2
1 Indledning .....	4
Baggrund vision og formål .....	4
Projektets progression og forgrening .....	5
Evalueringens organisering – evalueringsgruppen .....	5
Deltagende institutioner og projektmedarbejdere .....	6
Dokumentation og metode .....	6
Om vurderinger og anbefalinger .....	6
2 Kort resumé af de studerendes evaluering .....	7
3 Rammer for linjefaget MKD .....	8
Forhistorien – it og medier i pædagoguddannelsen .....	8
Pædagoguddannelsens struktur, lov og bekendtgørelse som ramme .....	9
Uddannelsesstedets syn på digitale mediers betydning .....	10
Organisationsforståelsen på pædagoguddannelsen Sydhavn .....	10
Lokalområdet .....	11
Evalueringsgruppens vurderinger .....	11
Økonomiske rammer for pilotprojektet .....	12
Evalueringsgruppens vurderinger .....	12
Optag, krav, tal, frafald og gennemførelse .....	12
Studieegnethed og gennemførelsesprocent .....	13
Myter og debat om niveau og eksaminer .....	13
Evalueringsgruppens vurderinger .....	13
4 Tilrettelæggelse af linjefaget MKD .....	14
Underviserne og faglig fokus: .....	14
De studerende .....	14
Linjefagets faglige kerne .....	14
Undervisningen .....	15
Kritik af undervisningen fra studerende .....	16
Studiemiljø og vejledning .....	17

Studieordning, eksamen og prøveform.....	18
5 Praktik .....	18
6 Kvalitetssikring, udvikling og perspektiver for MKD.....	18
Mål – hvilke kompetencer skal uddannelsen sigte mod? .....	18
7 anbefalinger.....	19
8 Evalueringsgruppen.....	20
Bilag 1.....	21
Bilag 2.....	25
Bilag 3.....	27
Bilag 4.....	28
Bilag 5.....	29
Bilag 6 Interview gruppe 1 - DW_D0083 .....	30
Bilag 7 Interview gruppe 2 - DW_D0084.....	40

## Evalueringens design og metode

Resultaterne af undersøgelsens kvalitative del fremstilles på baggrund af svar fra pilotprojektets første linjefagshold på 15 studerende – heraf 5 mandlige studerende.

Der har i løbet af det første studieår, bestående af 2 semestre, været foretaget flg. evalueringsaktiviteter:

- løbende evaluering
- produktevaluering
- gruppeevaluering
- individuel evaluering
- interviews

Underviserne på linjefaget har stået for den primære evaluering. De forskellige evalueringsdata er til dels gengivet som de er udtalt eller nedskrevet, til dels formuleret med henblik på en større forståelse af nærværende evalueringsrapport og til dels koncentreret i formuleringsvenlige termer af hensyn til læsevenligheden i rapporten.

Data er primært indsamlerindsamlet gennem interviews med de studerende individuelt og i grupper. Metoden er valgt, fordi den muliggør et stort antal spørgsmål af forholdsvis kompliceret karakter og for at

de studerende fik mulighed for at redegøre uddybende for den kompleksitet, de måtte føle i forbindelse med undervisningen i linjefaget.

Dataindsamlingen blev gennemført i perioden fra den 1. august 2010 til den 15. juni 2011.

De studerende er informeret om evalueringens baggrund og formål, om vigtigheden af at deltage og er blevet gjort opmærksom på at deres besvarelser anonymiseredes.

Evalueringsspørgsmålene kan groft skitseres som værende af to forskellige typer:

Faktuelle spørgsmål. Dvs. spørgsmål hvor svarpersonerne blev bedt om at svare i forhold til opstillede kategorier, fx forudsætninger, interesser, godt/dårligt, ja/nej for blot at nævne nogle.

Gradueringsspørgsmål. Dvs. spørgsmål hvor svarpersonerne er blevet bedt om at besvare i hvilken grad, de vil vurdere om et bestemt forhold gælder for dem personligt eller forholdet.

Der blev aktuelt foretaget to interviews, hvor respondenterne var to eksamensgrupper. Disse blev af praktiske hensyn valgt fordi det netop var de to grupper, der havde vejledning i forbindelse med det tidspunkt, der var sat af til evalueringssamtalerne. I begge grupper var der fire studerende, en studerende var syg, så der deltog i alt syv studerende i de to interviews.

Denne del af evalueringen blev foretaget som ustrukturerede interviews hvor der ikke på forhånd var lagt en plan for de konkrete spørgsmål og for rækkefølgen af de forskellige emner, der blev behandlet. Formålet med denne form for interview var at få indblik i de studerendes verden. Kravet til interviewerens var derfor at være meget opmærksom og lyttende i forhold til respondenterne og undgå at afbryde hele tiden. Nogle gange kan det være nødvendigt at bruge en meget aktiv spørgeteknik, når respondenterne ikke er særlig åbne.

De to grupper agerede meget forskelligt. Mens der i den ene gruppe opstod længere pauser og spørgsmålene flere gange måtte gentages, blev der i den anden gruppe talt meget, og der blev givet svar på spørgsmål, der end ikke nåede at blive stillet. I de optagelser, der ledsagede samtalerne kunne det være svært at skelne de forskellige respondenteres stemmer fra hinanden.

# 1 Indledning

## Baggrund vision og formål

Danmark står stærkt når det drejer sig om anvendelse af digital teknologi i det offentlige rum. World Economic Forum (WEF) placerer Danmark i "The Global Information Technology Report 2008-2009" på en førsteplads som det land, der mest succesfyldt er i stand til at udnytte digitale potentialer i såvel offentlige som private virksomheders organisering og administration. Men iflg. samme rapport er Danmark "kun" nummer fem når landenes uddannelsessystemer sammenlignes, hvilket indikerer, at det er andre sektorer, der udgør grundlaget for den endelige placering og at der i uddannelseslandskabet er plads til forbedringer. Danmark er siden faldet yderligere tilbage og har mistet international konkurrenceevne idet vi nu optræder på en 7. plads i 2010/11 i sammenligning med 138 lande.

Det er MKD (Medie, Kreativitet og Digital kultur) projektnetværkets opfattelse at skabelsen af en digital bevidsthed i de pædagogiske institutioner, der omfatter børn i førskolealderen, socialt udsatte, anbragte og handicappede børn og voksne, vil kunne kvalificere fritidens uformelle mediekompetencer og dermed medvirke til at give hele uddannelsessystemet et kompetenceløft.

It-integration har siden 1993 været et forskriftsmæssigt element i folkeskolen. Folkeskoleloven bygger på den forudsætning, at it er en integreret del af alle obligatoriske fag på alle niveauer. Lærerne har haft mulighed for at deltage i kurser på Danmarks Lærerhøjskole og senere CVU'er, mens der har været mulighed for at efter- og videreuddanne sig på bl.a. Danmarks Pædagogiske Universitet. Der er etableret indsats i form af it-pædagogisk kørekort og udviklings- og forskningsprojekter (ITMF), som har haft til hensigt at katalysere it-aktiviteter og virtuel netværksdannelse samt lokale inklusions- og rummelighedsprojekter med henblik på differentieret computeranvendelse både for udsatte børn, børn med særlige behov og børn med specielle potentialer. Professionshøjskolerne har tilbudt området pædagogiske diplomuddannelser og lokalt praksisforankrede udviklingsprojekter med det formål at styrke skolers digitale kulturer. Der er foretaget initiativer på læreruddannelserne, som imidlertid kun har resulteret i at 6 % af alle lærerstuderende har et it-didaktisk beredskab (iflg. "Skolekultur og Organisationsudvikling" 2008).

Alle tiltag er løbende blevet evalueret og flere undersøgelser på både nationalt og internationalt plan har efterhånden skabt et billede af hvilke indsats, der bærer frugt samt hvilke, der ikke resulterer i synlig effekt. Projektgruppen har som en del af udviklingsnetværket "Digital Kultur" på denne baggrund udarbejdet nærværende forslag til nyt linjefag på pædagoguddannelsen.

Det er projektgruppens vision, at den globale styrkeposition og de nationale uddannelseserfaringer kan blive et stærkt afsæt for en teknologisk fornyelse af pædagoguddannelsen, der udover at beskæftige sig med dannelse, socialisering og leg og i de senere år ligeledes har haft stigende fokus på læringsdimensionen. En digital kvalificering af pædagoguddannelsen vil samtidig bane vejen for en nytænkning og udvidelse af hele institutionsområdet, som igen vil kunne tilføre det senere uddannelsessystem en stærkere udgangsposition. Den digitale dimension har været fraværende i pædagoguddannelsen og i erkendelsen af at undersøgelser viser, at børn i gennemsnit anvender digitale medier i mere en 4 timer pr dag, må det være et signal til alle danske børn- og ungeinstitutioner om at medvirke til at kvalificere fritidens uformelle mediekompetencer.

Det kan samtidig konstateres at pædagogernes faglige organisationer i stadig stigende grad retter optikken mod den digitale dimension se bilag 2. Ikke mindst SL og LFS. BUPL optræder senest i aktualitetsmedierne

med det klare formål at være en drivkraft for en fornyet indsats i forhold til daginstitutionernes håndtering af moderne teknologi og skriver på deres website:

*I det pædagogiske arbejde er det væsentligt at tage udgangspunkt i det, der optager børn og unge, derfor har it teknologi og computer en helt naturlig og central plads i børnenes institutioner. De voksne er vejvisere, så børnene i fremtiden kan have magten over teknikken. Pædagogens måde at forholde sig til den ny teknologi er væsentlig, det er her der er muligheder for at udvikle brugen af computer til meget mere end blot at spille spil, kreativitet, fantasi og sproglig udvikling kan gives et nyt og spændende udviklingsrum.*

## Projektets progression og forgrening

Første skridt er at udvikle en nyt linjefag MKD, som i struktur og ramme umiddelbart kan indgå sideløbende med de andre linjefag på pædagoguddannelsen. Linjefaget vil ikke alene beskæftige sig med medieprodukter i de traditionelle markedssegmenter i form af konsumentroller, men ønsker også at udnytte såvel produktionsteknologisk viden som viden om leg og læring til at give pædagogstuderende en mulighed for aktivt at udnytte WEB2 perspektivets muligheder og i synergieffekt med legens motivation give mulighed for at tilføre arbejdet oplevelseskvaliteter, der på sigt kan være med til at sikre danske børn en konkurrencemæssig fordel og afsæt for videre læring i uddannelsessystemet samt sikre udsatte børns levevilkår.

Fase 1 vil bestå i at etablere 2 pilotprojekter på baggrund af nærværende foreløbige beskrivelse af linjefag (bilag). I pilotprojekterne vil projektgruppen identificere potentialer og systematisere de erfaringer, som kan lokaliseres og gøres til genstandsfelter i den endelige linjefagsbeskrivelse. Med henblik på at kvalificere denne del af udviklingsarbejdet, har projektgruppen fået bekræftet tilsagn fra lektor Carsten Jessen, Ph.d., Center for Playware om at varetage følgeforskning.

Fase 2 består i at udvikle relevante pd-moduler. I umiddelbar forlængelse af pilotprojektet vil projektgruppen på baggrund af erfaringer fra eksisterende pædagogiske uddannelser inden for "Medier og kommunikation" og evaluering af pilotprojektet udvikle pd-moduler, der ligger i faglig forlængelse af linjefaget på pædagoguddannelsen. Modulernes sigte er på den ene side at forankre pædagogens praksis i forskningsbaseret medie- og dannelsese teori og på den anden side at udvikle mulighederne i det for en udbygning af pædagogens digitale læringskompetencer ved at præsentere en vifte af socialisering- og differentieringsmuligheder inden for de elektroniske mediers område.

Det er ansøgers opfattelse at en reel udvidelse af linjefags- og diplomtilbuddet, ud over kvalificeringseffekten vil kunne øge ansøgetallet til pædagoguddannelsen, idet unge med interesse og engagement inden for digitale medier ikke tidligere har fundet uddannelsen attraktiv endsige relevant i forhold til deres personlige erhvervsønsker.

## Evalueringsens organisering – evalueringsgruppen

Evalueringen har været foretaget løbende og der er afholdt 2 evalueringsmøder ultimo januar 2011 og juni 2011 med både undervisere og studerende. Evalueringsstrukturen er indtænkt parallelt med pædagoguddannelsens andre linjefag, hvor man efter 1. år udarbejder en førsteårs opgave hvor man på pædagoguddannelsen Sydhavn inddrager linjefagene og en mdl. eksamen, som samtidig danner grundlag for nærværende evalueringsrapport. Der blev foretaget interviews med tilfældigt udvalgte studerende. Se i øvrigt side 19.

## Deltagende institutioner og projektmedarbejdere

Pædagoguddannelsen Sydhavn

Projektgruppe:

It-lab - Bernt Hubert og Steen Søndergård

Pædagoguddannelsen Sydhavn – Elisabeth Perret-Gentil og Frank Støvelbæk

Følgegruppe:

Grunduddannelsesdirektør Henrik Petersen, udviklingschef Peter Ulholm, afdelingschef Lisbeth Harsvik, uddannelsesleder Ole Ishøy, pædagogisk uddannelsesleder Kristine Andersen

Følgforskning:

Carsten Jessen, lektor, ph.d. Center for Playware, Danmarks Tekniske Universitet & Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, AU DTU

## Dokumentation og metode

Evalueringsens indhold er tilvejebragt gennem en kombination af løbende observation, vurdering af opgaver udført af de studerende, samtaler om praktikophold og interviews med de studerende jvf. evalueringsens metode.

Evalueringsgruppen enedes om at pege på en række specifikke forhold som kunne indgå i evalueringsovervejelserne. Da pilotholdet kun har haft 2 semestre, vil flere af observationspunkterne have mere fiktiv karakter.

- Pædagoguddannelsen som organisation
- Undervisere
- Tilrettelæggelse og struktur i uddannelsen
- Faglige aspekter
- Studieforløb
- Eksamen
- Undervisning og studiemiljø
- Praktik
- Gennemførelse og frafald på uddannelsen
- Kvalitetssikring og -udvikling

## Om vurderinger og anbefalinger

Evalueringsgruppen har løbende vurderet den indsamlede empiri i forhold til de faglige fokuspunkter og pointer, der bliver behandlet og foretager i den forbindelse en vurdering af validitet og reliabilitet i forhold til den praksis, som resultaterne søger at beskrive. Ud fra denne vurdering tillader evalueringsgruppen sig at komme med anbefalinger til hvad den ser som forbedringer eller udviklingsmuligheder i forhold til den oplevede praksis.

## 2 Kort resumé af de studerendes evaluering

Dette kapitel er organiseret i forhold til den behandling som kendetegnede interviewene med de studerende og er ikke efterfølgende redaktionelt disponeret med henblik på at skabe større strukturelt overblik. Første hold er i efteråret 2011 på deres 3. semester og udtrykker generel tilfredshed med undervisningen. Kritik af forholdene omkring MKD blev kun givet når de studerende blev opfordret til det. Der er foretaget 2 gruppe interviews med de studerende. Af disse fremgår det at:

De studerende vælger MKD af både personlig og faglig pædagogisk interesse. En studerende giver udtryk for at baggrunden var at udvikle personlige kompetencer og at vedkommende i øvrigt var forudsætningsløs. Nogle giver udtryk for at medier, børn og unge hænger godt sammen og at man i dag ikke kan komme uden om de nye digitale medier i både arbejde og privatliv. Samtidig fortæller de studerende, at linjefaget er godt at "mikse" med andre faglige retninger på pædagoguddannelsen. Der gives udtryk for at specielle applikationer har været øjenåbnere (Mediator).

Praktikstederne udtrykker overraskelse og glæde over de studerendes digitale og pædagogiske kompetencer, men de studerende giver udtryk for at praktikstederne i praksis var ret skeptiske og uengagerede og bekymrede sig for forældrereaktioner. Digital dokumentation i institutionerne brugtes primært til at informere forældrene på de voksnes egne præmisser. Digitale fotorammer i institutioner hænger ofte i voksenhøjde – ikke mindst af sikkerhedsmæssige årsager siger de studerende. Positiv forældrerespons til de studerende!

En studerende giver udtryk for at "stemningen" og den afsatte tid i institutionen er afgørende for digitale projekter og at uengagerede ansatte med manglende entusiasme kan få et digitalt projekt til at løbe ud i sandet. En enkelt studerende har formidlet sine oplevelser i praktikopgaven, som skal udfærdiges efter praktikforløbet. Generelt er de studerende lidt bange for praktikstedernes vigende holdning til digitaliseringen og frygter den praktikperiode, hvor de skal igangsætte digitalt arbejde. På den anden side gives der også udtryk for, at når praktikstederne oplever potentialet i f.eks. digitalt fotoarbejde, skifter den reaktive holdning til en nysgerrighed og fornemmelse af, at her dog er noget man må arbejde med og burde investere i. En studerende kalder det "overtalelse".

De studerende opfatter det er af stor betydning hvordan linjefagene på Sydhavn introduceres og er vidende om, at andre studerende har fravalgt MKD af frygt for ikke at være i besiddelse af de nødvendige forudsætninger. Senere har de fortrudt at de ikke valgte linjefaget. Med henblik på tidsfaktoren mener de studerende at der bør afsættes mere tid til opgaveløsningen på MKD og på faglig fordybelse. Timetallet burde udvides. Man mener at deltagertallet kompenserer lidt for timetallet og er glade for megen 1 til 1 undervisning og den intimitet, der følger med at være et lille hold. Samtidig udtrykkes der glæde over udstyrets funktionalitet og man er bevidst om, at der tilbydes bedre computere til MKD studerende.

MKD opfattes ikke læsetungt. Litteraturen opleves derimod for tilfældig, alt for rettet mod folkeskolen og ikke mod pædagoguddannelsen. Balancen opleves som tippende mere i retning af kreativt arbejde end mod forståelse af begrebet digital kultur fænomenet. Generelt ser de studerende de tre begreber Medie / Kreativitet / Digital kultur som tre relativt selvstændige områder.

Anvendelsen af blogs i MKD undervisningen er ikke entydig, men som noget man bruger i forhold til egen adfærdstradition og tanker om bloggens hensigt.

Fremmødet er ret konstant på den måde at der altid er et par stykker der ikke møder op. Men det er ikke de samme, fraværet skifter fra person til person. Dette er ikke et specielt MKD fænomen men klassisk i forhold til pædagoguddannelsen.

### 3 Rammer for linjefaget MKD

#### Forhistorien – it og medier i pædagoguddannelsen

Forudsætningen for en dansk samfundsmæssig succes på både nationalt og internationalt plan er dels tilstedeværelsen af viden og kompetencer på et niveau, der kan måle sig med international forskning, dels at viden og kompetencer baseret på mediepædagogisk forskning hurtigt når ud til relevante uddannelsesinstitutioner og tages i anvendelse i børn og unges kompetenceudvikling. Den største udfordring på området er imidlertid kravet om et tværfagligt samspil, der såvel i forskning som i praktisk udvikling og design, kombinerer pædagogisk indsigt i og håndtering af digitale medier med viden om leg, motivation og læring.

Størstedelen af pædagogstuderende tilhører et pædagogisk segment, som grundlæggende har et reaktivt syn på digital kultur og sætter spørgsmål ved computerbaseret teknologiers legitimitet i daginstitutioner og andre typer pædagogiske institutioner, hvorfor pædagoguddannelsen til dato er præget af et traditionelt læringsdesign og af kognitive tilgange, der oftest ikke opererer med viden om eller erfaringer med at anvende ny teknologi. Den manglende indsigt medfører, at potentialerne i teknologierne relativt sjældent medtænkes i børns dannelses- og socialiseringsprocesser, ligesom det er en betydelig barriere for børnenes senere medieanalytiske viden og mediekritiske dannelsessyn. Denne problemstilling er Danmark ikke ene om, idet den i stort omfang præger den internationale uddannelsestænkning. Danmark har imidlertid både en uddannelsesstruktur og tradition for eksperimenterende pædagogisk udvikling og design, der kan være afsæt for den tværgående kreative tænkning, som kendetegner det digitale kompetencefelt og som på sigt kan skabe et forspring på internationalt plan. Ansøgergruppen vil operationalisere og udnytte dette potentiale med et sigte, der udover at styrke udsatte børn og handicappedes muligheder i sidste ende kan blive en dansk drivkraft på det globale marked.

Globale lege- og læringsindustrier er inde i en omstilling, hvor digital teknologi har en hastig voksende betydning. Interaktive produkter, der udnytter ny teknologi til at skabe større legeværdi og bedre motivation for læring, vinder frem på bekostning af traditionelt legetøj og læremidler. Det gælder ikke mindst det lukrative marked for leg og læring til førskolebørn, ligesom fysiske legeredskaber og "legetøj" til alle aldersgrupper i stigende grad får implementeret teknologi, der rummer en merværdi for brugerne i kraft af øget interaktion og motivation.

På det globale plan for leg, oplevelser og læring er intelligent digital teknologi således i stigende grad et afgørende område, man ikke kan tillade sig at ignorere. Også i forhold til udsatte børn og børn med særlige behov.

## Pædagoguddannelsens struktur, lov og bekendtgørelse som ramme

Uddannelsen er på 3½ år, og består af en vekselvirkning mellem teori og praksis gennem hele studieforløbet. Praktik er en stor del af studiet, og alle studerende er sikret praktikplads i alle praktikker.

Pædagoguddannelsen er bygget op af forskellige fag og faglige elementer. Der er tre obligatoriske fag og tre linjefag, hvoraf der skal vælges ét. I slutningen af uddannelsen specialiserer den studerende sig inden for et bestemt arbejds- eller funktionsområde. Derudover er der tværprofessionelle elementer og praktikperioder, som er en væsentlig del af uddannelsen. Uddannelsen afsluttes med et bachelorprojekt.

- **Obligatoriske fag**  
Pædagogik  
Dansk, kultur og kommunikation  
Individ, institution og samfund
- **Linjefag, hvoraf der skal vælges ét:**  
Sundhed, krop og bevægelse  
Udtryk, musik og drama  
Værksted, natur og teknik  
**Medie, kreativitet og digital kultur**
- **Specialisering inden for ét af tre områder:**  
Børn og unge  
Mennesker med nedsat funktionsevne  
Mennesker med sociale vanskeligheder
- **Praktik**  
En kortere ulønnet praktik i 12 uger på første studieår  
To lønnede praktikker på hver seks måneder, der ligger på henholdsvis 3. og 6. semester på 26 uger hver.
- **Bacheloropgave**  
Bacheloropgaven er obligatorisk og adgangsbillet til videreuddannelse. Igennem projektet opnås en særlig indsigt i et afgrænset centralt område inden for det pædagogiske felt og viser samtidig den studerendes færdighed i at indsamle, bearbejde, anvende og formidle relevant viden.

Fagene tilrettelægges, så de støtter hinanden og har tværfaglig sammenhæng med. Den tværfaglige dimension gør at fagene samtidig har sammenhæng til praktikken.

Formelt set bygger pædagoguddannelsen på

- [lov nr. 315 af 19/04/2006](#)

og to senere forskriftsmæssige ændringer,

- [lov nr. 562 af 06/06/2007 § 71](#)

- [lov nr. 140 af 09/02/2010 § 11](#)

samt [studieordning for pædagog professionsbacheloruddannelsen UCC](#)

I erkendelse af it og medier samt det pædagogiske arbejde med digitale værktøjer har stået svagt i uddannelsen og kun i mindre udstrækning (tilnærmelsesvis) har været en del af linjefaget Værksted, natur og teknik, VNT, har det været projektgruppens intension at øge fokus på implementering af informationsteknologiske perspektiver i uddannelsens pædagogiske indhold. Der er således uden effekt rettet uopfordret høringsvar til ministeriet i forbindelse med revision af pædagoguddannelsen i 2006/07. Da det er projektgruppens opfattelse at man ikke længere kan sidde den digitale dimension overhørig er ansøgningsarbejdet påbegyndt og pilotprojektet forankret på Pædagoguddannelsen Sydhavn.

### **Uddannelsesstedets syn på digitale mediers betydning**

Evalueringsgruppens vurdering er at det er et uomgængeligt krav, at pædagoguddannelserne ikke kun på pædagoguddannelsen Sydhavn iværksætter linjefagsuddannelsen MKD, men at den på baggrund af de indhøstede erfaringer fra samme uddannelsessted gøres til et landsdækkende tilbud. Det kan ikke forsvares længere at indtage en vigende holdning til digitale mediers repræsentation i dagtilbud og andre institutionsformer for børn i førskolealderen. Det er en tvingende nødvendighed at børns uformelle mediekompetencer kvalificeres, ikke mindst af hensyn til det nationale kompetenceregnskab, når det formelle skolebaserede uddannelsessystem senere kan profitere af et langt højere dannelsesniveau.

På pædagoguddannelsen Sydhavn (tidligere Københavns Socialpædagogiske Seminarium) har man haft medieundervisning som et vigtigt element i over 20 år. Dette præger uddannelsesforståelsen på uddannelsesstedet generelt.

### **Organisationsforståelsen på pædagoguddannelsen Sydhavn**

Pædagoguddannelsen Sydhavn opfatter sig som en demokratisk organisation der tilstræber en flad organisationsstruktur og inddragelse af medarbejdere og studerende i beslutningsprocesser. Demokratiet forstås gennemgående som muligheden for at få indflydelse og inddragelsen af relevante personer i en beslutningsproces. Idealet i pædagoguddannelsen er uden tvivl den flade organisation med en stor grad af uddelegeret kompetence fra ledelsen til forskellige grupper på uddannelsen. Men samtidig giver en række undervisere udtryk for at der stadig er elementer af hierarkisk organisering af ledelsen. Som stort set alle uddannelser ser pædagoguddannelsen sig som en organisation er "i forandring", og mener at de befinder sig i en "omstillingsproces". Spændingsfeltet udgøres af fastholdelse af værdifulde traditioner på den ene side og nødvendig innovation på den anden. Bevægelsen fra en "gammel, centralistisk, hierarkisk organisation" til "den nye flade og demokratiske" organisation fremtræder som en del af det beskrevne spændingsfelt.

Decentralisering eller uddelegering af kompetence går igen i beretningerne om pædagoguddannelsen Sydhavns organisation. Underviserne er i vid udstrækning organiseret i team, som i det daglige planlægger og gennemfører undervisning. Samtidig peges der på at den enkelte underviser har store frihedsgrader i sin tilrettelæggelse. Indtrykket er at pædagoguddannelsen især har etableret en lang række fora der giver mulighed for at inddrage forskellige grupper i organisationen i beslutningsprocesserne og i nogle tilfælde til at træffe beslutningerne.

Det generelle indtryk er at ledelsen både i UCC og på Sydhavn ser sin hovedopgave i at tegne de overordnede linjer for pædagoguddannelsens virksomhed, det være sig at formulere visioner eller fælles værdier. Indtrykket er desuden at ledelsen arbejder ud fra en hensigt om at skabe et kreativt miljø på institutionen for demokratiske beslutninger. Der synes dog at tegne sig et dilemma mellem dette fælles gods på pædagoguddannelsen og de beslutninger den enkelte underviser eller teamet træffer. For mens ledelsen på den ene side peger på at der hos den enkelte underviser eller det enkelte team ligger en betydelig kompetence til at træffe beslutninger, skal de på den anden side naturligvis også arbejde meget på at skabe loyalitet over for fælles beslutninger og studieordninger.

Der er uden tvivl mange udviklingsprocesser i gang på pædagoguddannelsen omkring organisationsstruktur og ledelse. Etableringen af og organisering af underviserne i team giver tydeligvis anledning til diskussioner på pædagoguddannelsen om anderledes måder at forstå organisationen på.

## Lokalområdet

Lokalområdet opfattes ofte som væsentligt for uddannelsens virksomhed både i relation til at rekruttere nye studerende og i relation til samarbejdet med de lokale praktikinstitutioner.

Pædagoguddannelsen Sydhavn giver udtryk for at lokalområdet ikke spiller nogen væsentlig rolle for uddannelsen ud over samarbejdet med praktikinstitutionerne. Man mener det har større betydning at pege på uddannelsens regionale forankring end den lokale, typisk i lyset af at der rekrutteres bredere end blot fra det helt nære lokalmiljø.

## Evalueringsgruppens vurderinger

Evalueringsgruppen er af den overbevisning at et succeskriterium for linjefaget i første omgang er, at det strukturmæssigt og omfangsmæssigt lægger sig parallelt til de eksisterende linjefag. Det har i opstartsfasen været talt en del om muligheden for "kannibalisme"-effekt i forhold til de etablerede linjefag og frygten har været, at disse ikke har kunnet fungere, når valgmulighederne blev flere. Frygten har imidlertid været ubegrundet og alle udbudte linjefag er realiseret med et acceptabelt antal studerende.

På pædagoguddannelsen Sydhavn har man en utraditionel måde at rekruttere linjefagsstuderende på. Ulig andre pædagoguddannelser har man en intro-måned hvor de studerende præsenteres for de forskellige linjefagsmuligheder og først efter forløbet vælger hvilket linjefag, de vil fordybe sig i. Dette gør at de studerende er velorienterede om både fagets rammer og faglige indhold. De studerende prioriterer deres valg af linjefag og man sikres at komme ind på enten en 1. eller 2. prioritet.

Første pilothold rekrutteredes primært blandt 2. prioriteter, da usikkerheden på trods af intro-ugen muligvis var for stor i forhold til indhold og risikoen for at linjefaget ikke ville få mulighed for at fortsætte på andet år. Den løbende evaluering tilkendegav imidlertid at de studerende blev mere sikre i deres uddannelsesmæssige vurdering og perspektiver ligesom det må anses for magtpåliggende at pædagoguddannelsen gennemfører linjefaget uanset ministeriets bevågenhed med henblik på at opnå de mediekompetencer, der var stillet de studerende i udsigt. Det kan tilføjes at næste to linjefagshold har været lang større ligesom andelen af 1. prioriteter er steget markant. Usikkerheden ved linjefaget synes altså at være forsvundet. Det skal bemærkes at størstedelen af de studerende, som har MKD som 1.

prioritet giver udtryk for, at valget er foretaget fordi de så det som nyt og spændende. Jvf. diverse interviewcitater.

## Økonomiske rammer for pilotprojektet

Projektgruppen "Digital Kultur" ansøgte undervisningsministeriet om 150.000,- kr. og skød en medfinansiering på et tilsvarende beløb i projektet. Ministeriet bevilgede pengene.

Investering i digitalt udstyr	100.000,- der søges i uvm.:	50.000,-
gæsteforelæsere	30.000,-	15.000,-
kvalificering af studieordning	20.000,-	10.000,-
udvikling af pd-moduler	30.000,-	15.000,-
følgforskning og evaluering	80.000,-	40.000,-
rapportskrivning og formidling	40.000,-	20.000,-

I alt søges undervisningsministeriet medfinansiering på 150.000,-

## Evalueringsgruppens vurderinger

Evalueringsgruppen finder det bevilgede beløb tilfredsstillende i forhold til at kunne etablere første pilotprojekt. Det er klart at første hold nødvendigvis må have et større kapitalbehov, da uddannelsesstedet ikke kan forventes at råde over det nødvendige udstyr. På samme måde vil undervisere og implicerede parter skulle etablere nye læringsscenerier og varetage nye funktioner, som alt andet lige vil være mere tids- og ressourcekrævende i forhold til de allerede eksisterende linjefag.

Det skal bemærkes at gruppen har søgt undervisningsministeriet om yderligere midler til fortsættelse af det eksisterende linjefag og etablering af nyt MKD-hold. Dette er ikke imødekommet.

## Optag, krav, tal, frafald og gennemførelse

Første hold blev etableret med 14 linjefagsstuderende. 2 studerende har af forskellige årsager, linjefagsskift og uddannelsesstop forladt linjefaget. Ingen er kommet til undervejs. Der er ikke noget der tyder på at linjefaget har haft betydning for deres studiestop.

Der blev ikke stillet faglige optagelseskrav og man kan som studerende, ligesom på de øvrige linjefag, starte forudsætningsløs, dog skal interessen være intakt. Dette betyder at holdet var forholdsvis uhomogent og rummede studerende som hverken havde færdigheder, begrebsverden eller betydningsdimensionen som kvalifikation for studiet, mens der i den anden ende deltager studerende med betydelige digitale kompetencer. Af interviewene med de studerende fremgår det, at de studerende er startet uden særlige kompetencer på computerområdet, men nogle har dog tidligere eksperimenteret med video og foto.

Det er ingen sammenhæng mellem indgangskvalifikationer og frafald på uddannelsen. Flere af de studerende som startede forudsætningsløse på linjefaget på uddannelsen har i løbet af forløbet kort tid udviklet rimelige kompetencer. Breaket, den store udvikling hos denne gruppe er kommet i

sammenhæng med at ansvaret for praksis er blevet større. I forbindelse med deres 1. praktikperiode har de oplevet at kunne se perspektiver i arbejdet med det digitale, de har oplevet at kunne noget og praksismødet har været motiverende for at kaste sig ud i at handle og at tilegne sig flere færdigheder.

Omvendt har gruppen af studerende med begyndende mediekompetencer udviklet disse og tilegnet sig yderligere teoretiske pointer og udviklingsmuligheder. Deres forhåndserfaringer omfattede ikke selve det at arbejde med det digitale område i praksisfeltet. Derfor har mødet med praksis gennem praktikkerne også har været øjenåbnende og udviklende for dem.

## Studieegnethed og gennemførelsesprocent

Studerende på pædagoguddannelser er sjældent traditionelt bogligt orienteret og kan være svære at få til at forholde sig til stof, der i deres øjne er tungt teoretisk. Pædagogstuderende anvender ofte andre erkendelsesmæssige læringsstrategier og basere disse på mere visualisering, kinæstetisk og musiske aktiviteter og læringsstile. Dette er uproblematisk for et område som MKD idet en stor del af det teoretiske stof hele tiden underbygges af den praksis, som tager udgangspunkt i betjeningsmæssige og reflektoriske aktiviteter og situationer.

## Myter og debat om niveau og eksaminer

Optagelseskraft, gennemførelsesprocenter, eksamen osv. er temaer som hyppigt er genstand for diskussion. Aktuelt har det været problematiseret at det er meget få studerende der ikke består deres eksaminer. Der har i denne forbindelse bl.a. været ræsonneret, at når næsten ingen dumper, må det være fordi kravene til eksaminerne ikke er høje nok. Synspunktet har haft tilslutning hos en del studerende som har ytret sig, idet de også har ment at det måske var for let at slippe igennem.

Man kan anlægge det synspunkt, at det må være pædagoguddannelsens ansvar at sikre at man undgår at uddanne uegnede pædagoger i linjefag, hvis de ikke har opnået et kompetenceniveau, der gør dem til proaktive aktører i institutionerne. Dette er imidlertid en diffus debat, som ikke kun gælder pædagoguddannelsen men som gælder alle uddannelsesretninger. Det må imidlertid give anledning til en lidt diffus selvkritik også selv om pædagoguddannelserne som sådan ikke ser noget problem her. Omvendt er der vel ingen pædagoguddannelser der decideret vil afvise at der er studerende som består selv om de ikke burde. Problematikken har også en økonomisk dimension og pædagoguddannelserne vil være under fagligt pres så længe der udløses STÅ efter antal færdiguddannede.

## Evalueringsgruppens vurderinger

Det skal bemærkes at første pilothold ikke er kommet så langt at myter og sagaer om uddannelsen i almindelighed og linjefaget MKD i særdeleshed kan af- eller bekræftes. Men det er evalueringsgruppens holdning, at der på linjefaget MKD stilles relevante krav og sigtes mod en eksamensform, der vil vise både bredt og dybt hvor meget de studerende har tilegnet sig af teoretisk medieindsigt og praktisk håndtering af tidens kommunikations- og videndelingsværktøjer.

## 4 Tilrettelæggelse af linjefaget MKD

### Underviserne og

FS: Frank Støvelbæk  
LSH: Lotte Skadborg Hansen  
EH: Eugen Henlov  
EP: Elisabeth Perret-Gentil

### faglig fokus:

tovholder, video og multimedier  
foto, weblogs og internet  
digital lyd  
animation, spil og multimedier

### De studerende

De studerendes faglige forudsætninger er beskrevet tidligere og udgør således en bred vifte af forudsætninger. De pædagogstuderendes gennemsnitsalder er ganske højt – når man begynder som 26- eller 28-årig, vil man uundgåeligt have haft en del år ”ude” efter adgangsgivende eksamen eller en erhvervsuddannelse. Hovedindtrykket er da også at de studerende i helt overvejende grad er voksne mennesker som har valgt uddannelsen på baggrund af personlige erfaringer fra området (typisk som medhjælpere), eller som har haft en del år i et andet erhverv, men har måttet opgive dette på grund af fysiske skader eller lignende. Denne sammensætning af de studerende er et væsentligt karaktertræk ikke alene på linjefaget men på hele pædagoguddannelsen; noget som uundgåeligt må medtænkes. Man kan fx spørge sig selv hvilke krav det stiller til undervisningens tilrettelæggelse og til studiemiljøet, ligesom man kan forestille sig at det bliver relativt vanskeligere at være ung og uerfaren i en sådan sammenhæng.

Pædagoguddannelsen domineres af kvindelige studerende, hvilket dog ikke er så udtalt på pædagoguddannelsen Sydhavn. På linjefaget MKD er den almindelige kønsmæssige ubalance heller ikke markant. Det har fra starten været en præmis for linjefaget, at det ville tiltrække en større procentdel af de mandlige studerende end andre linjefag. På besøgene mødte evalueringsgruppen ikke en ensartet gruppe studerende, men alligevel en gruppe med nogle fælles opfattelser og perspektiver. Det generelle og overordnede indtryk var at besøgsgruppen mødte engagerede studerende. Deres vurdering af uddannelsen var positiv. De havde vanskeligheder med at give konkrete og præcise svar på hvad de lærte i uddannelsen, men de udtrykte klart en oplevelse af at gå ind i en professionsuddannelse med det perspektiv at gøre dem til gode pædagoger – ikke mindst på det digitale område.

### Linjefagets faglige kerne

Der er i princippet gode muligheder for at studerende og undervisere altid kan arbejde med temaer og problematikker der er relevante og aktuelle, og som kan tage højde for at man kan bevæge sig igennem pædagoguddannelsen og dens linjefag ad forskellige veje og i forskellige tempi. Dette forhold kræver imidlertid at studerende og underviserne gør det klart og reflekterer over hvad det er for et undervisningsindhold der arbejdes med. I og med at indholdsudvælgelsen ikke altid foretages fælles og centralt, må ansvaret for at udvælge, begrunde og tydeliggøre indholdet i højere grad påhvile de aktører der faktisk gør dette, dvs. underviserne og til dels de studerende. Det vurderes at en øget opmærksomhed om dette arbejde vil kunne virke befordrende på flere sider af pædagoguddannelsens undervisning og begrundelser heraf. Det er i denne sammenhæng vigtigt at de studerende er klare over hvilke krav de forventes at honorere.

Underviserne har i pilotprojektet for at sikre indhold og progression lagt en plan for arbejdet (se bilag1). De faglige dele er udvalgt i forhold til de aktiviteter, der måtte forekomme mest relevante for de studerende i den praksis, de kommer ud til: I pilotprojektet er dette indhold udmøntet i følgende faglige områder:

- Video – stop motion
- Multimedier og multimodalitet

- Digitalt foto
- Weblogs
- Internet som ressource og udtryksform
- Digital lyd
- Digital animation
- Computerspil

## Undervisningen

Loven og bekendtgørelsen indeholder af gode grunde ingen præciseringer af hvilke undervisningsformer der skal anvendes animation, spil og multimedier i undervisningen. Det er op til pædagoguddannelserne og underviserne at vælge de undervisningsformer de finder mest hensigtsmæssige.

I evalueringens aktiviteter har undervisere og studerende givet beskrivelser af hvilken undervisning der foregår på linjefaget og de studerendes beskrivelser tyder på at undervisning betegner mange forskellige aktiviteter. Samtidig er der også tegn på at undervisningsbegrebet er i forandring fordi undervisningen bevæger sig væk fra at være bundet op på bestemte faglige forståelser og fra at være tilrettelagt som traditionel klasseundervisning.

En række aktiviteter tilrettelægges udelukkende bundet op på temaer og projekter, helt uden eller kun med lidt traditionel fagundervisning, mens andre faglige aktiviteter fastholdes i en mere traditionel klasseundervisning. Mellem disse to yderpoler ligger en række undervisningsformer, som indeholder elementer af begge forståelser. Et konkret eksempel på hvordan man blander de to forståelser, når undervisningen er organiseret med et par dages projektarbejde kombineret med andre dages faglig undervisning. Dette kan give nogle balanceproblemer idet man generelt giver udtryk for at man har svært ved at holde på de studerende når det ikke drejer sig om "organiseret undervisning".

Særligt på baggrund af de studerendes udsagn på evalueringsbesøgene tegner der sig et billede af forskellige grupper af studerende der adskiller sig med hensyn til involvering og arbejdsindsats og dermed også forventninger. Nogle studerende synes at være meget involverede og selvstændige, andre synes at kunne det meste selv, men har brug for en vis lærerstøtte. Der er dog også studerende der virker mindre teoretisk orienterede, og som skal motiveres, og der er studerende som slet ikke synes teoretisk orienterede og har brug for faste rammer i deres uddannelsesforløb.

De toneangivende studerende med store faglige forventninger til undervisningen forventer at underviserne stiller krav til dem. En del af disse studerende giver udtryk for at forventningerne ikke altid bliver indfriet, og særligt efterlyser studerende at underviserne stiller krav til alle studerende og ikke lader nogle køre med på "frihjul".

De studerendes engagement uden for linjefaget, forstået som både deres forberedelse og deres engagement i sociale aktiviteter uden for den normale undervisning, er ikke påfaldende stort. De studerende fortalte at det var normalt at man gik hjem fra seminarier klokken to om eftermiddagen. Det var gennemgående at hvis der ikke var skemalagt undervisning med en underviser til stede, var der mange studerende der gik hjem. De studerende nævnte selv at det var problematisk i lyset af at meget af uddannelsen var lagt an på selvstændigt studium. I forlængelse af dette gav mange studerende udtryk for generel utilfredshed med deres medstuderendes faglige indsats.

Hovedindtrykket af de studerende som deltog i evalueringssamtalerne var, at de var godt tilfredse med det ansvar som Sydhavn lagde op til at de selv tog for deres uddannelse, men at en gruppe af studerende havde

svært ved at håndtere dette ansvar. Flere studerende fravælger bevidst medstuderende når der skal vælges grupper. Underviserne gør derfor en bevidst indsats ved at arbejde med gruppedannelsesprocessen for på den måde at sikre at alle studerende får mulighed for at deltage aktivt.

Undervisernes forventninger til de studerende og tilrettelæggelsen af undervisningen er at de studerende forbereder sig ved at læse det anbefalede stof. Undervisningen bliver planlagt ud fra en progressionstankegang, hvor de færdigheder og erkendelser de studerende tilegner sig fra gang til gang skal anvendes senere i forløbet. Ligesom flere undervisningsgange hænger sammen to og to. Underviserne forventer som et helt naturligt udgangspunkt, at de studerende er til stede hver gang og dermed er med i hele og ikke brudte forløb. Underviserne forventer også at de studerende deltager aktivt i undervisningen, ved at deltage i diskussioner og i de skabende processer og opsamlingen på disse. Disse forventninger, særlig til forberedelse og fremmøde, indfries ikke altid.

Det samlede linjefagsteam på Sydhavn arbejder med et *linjefagsdokument* for at dæmme op for dette problem med at undervisningen tilrettelægges på basis af forventninger som ikke altid indfries, som er gældende for alle linjefag. I disse linjefagsdokumenter bliver de studerende holdt fast på at skulle beskrive og reflektere over det faglige indhold for alle undervisningsgange og inddrage begreber fra den læste litteratur. Linjefagsdokumentet er individuelt, obligatorisk og den studerende modtager en kort individuel feedback på sit arbejde fra en underviser, som også yder gruppevejledning til arbejdet to gange undervejs.

## Kritik af undervisningen fra studerende

Denne del af evalueringen er løsrevet fra interviewevalueringen på side 7, idet afsnittet er en opsamling af synspunkter og udtalelser, de studerende løbende er kommet med i forbindelse med den daglige undervisning.

Nogle studerende synes at rammerne var for løse og at forventningerne pegede på en mere traditionel undervisning, hvilket imidlertid ikke er undervisernes intensjon. Ligesom det at skulle "lege/eksperimentere" sig frem med programmerne, frustrerer nogen som gerne vil have decideret indføring i hvordan programmerne skal bruges – ikke mindst set i forhold til at de gerne ville have redskaber til at fremstille kvalitetsprodukter snarere end til at eksperimentere/famle sig frem. Sammenfattende er det følgende punkter der anføres når man spørger om kritik af "undervisningen".

Den generelle holdning er at der er for lidt undervisning på linjefaget. De studerende ønsker mere tid til fordybelse. Omvendt udtrykkes der generelt glæde over god kontakt med lærerne og god individuel feedback. Dette oplever de studerende skyldes holdets lille størrelse og at det er nyt. De har en oplevelse af at have et tættere forhold til underviserne på det lille hold en de oplever at have på større hold. Med hensyn til litteratur savner de studerende en egentlig grundbog og at en del af den opgivne litteratur i mere henvender sig til læreruddannelsen end til pædagoguddannelsen.

Der er fremført kritik af medstuderendes fremmøde, hvilket dog ikke kan tilskrives linjefaget men er et generelt problem på pædagoguddannelsen.

De studerende er generelt glade for udstyrsniveauet og lokalernes indretning.

Evalueringsgruppens vurdering er at underviserne på linjefaget gør et stort arbejde for at variere undervisningen og anvende og mange lærings- og erkendelsesformer i arbejdet. Når de studerende giver udtryk for kritik skal den tages med et gran salt, idet kritikken oftest er rettet mod uddannelsens genelle organisering og struktur og ikke afvejes i forhold til de muligheder, underviserne har.

## Studiemiljø og vejledning

Studiemiljøet er afgørende for de studerendes udbytte af undervisningen. Derfor gøres der fra undervisernes side en stor indsats i retning af at udvikle og styrke studiemiljøet, og der arbejdes permanent med det sociale og faglige studiemiljø i form af mindre introforløb og organiseringen af de fysiske rammer på pædagoguddannelsen.

Studerende på MKD har en hel del studiefaciliteter som et klart udtryk for opmærksomheden på studiemiljøet, herunder it- og mediefaciliteterne. Dog kan Sydhavns åbningstider opleves som en barriere for en udvikling af studiemiljøet og en mulighed for at holde aftenåbent ville muligvis kunne give en forbedring. På pædagoguddannelserne er der ofte generel mangel på engagement hos de studerende men MKD studerende udtrykker sig altid positivt og motiverede i forbindelse med undervisning og projektarbejde i relation til linjefaget.

På pædagoguddannelsen Sydhavn tilbydes de studerende studievejledning både fagligt, i forhold til selve studieforløbet generelt og vejledning af mere social og omsorgsmæssig karakter. De studerende modtager både obligatorisk eller som nogle kalder det, "skemalagt" studievejledning, ikke mindst i starten af undervisningen. Derudover gives der studievejledning til de studerende gruppevis i forbindelse med projektaktiviteter. Derudover tilbydes også studievejledning af mere frivillig karakter som de studerende individuelt kan opsøge hvis de har behov, og typisk er den frivillige studievejledning af mere social og omsorgsmæssig art.

De studerende peger generelt på behovet for kontinuitet i studievejledningen i løbet af linjefagsundervisningen og at det ikke er hensigtsmæssigt med skiftende studievejledere. De studerende ønsker mere individuel vejledning i løbet af uddannelsen, særligt med henblik på individuelle tilbagemeldinger på deres faglige formåen, praktik osv.

En bevidst strategi der går ud på at de studerende skal lære at lave projekter og arbejde selvstændigt ved "at blive kastet ud i det". De studerende kan i visse tilfælde finde dette lidt problematisk, hvor det andre steder fungerer godt på den måde fordi de studerende får tiltro til egne kompetencer når de ser at det lykkes. Denne form for vejledning kombineres med en model hvor strukturen er ret fast og styrende i begyndelsen, for så siden at give plads for de studerendes mere selvstændige udfoldelser.

Der er ikke signifikant forskel på vejledning af mandlige studerende i forhold til kvindelige og den primære begrundelse er da også at det ikke er nødvendigt og at man på stedet på et mere ideologisk plan ikke går ind for det. Linjefaget MKD tiltrækker relativt flere mænd – hvilket grundlæggende er en parameter i etableringen af linjefaget. Generelt er det både i uddannelsens og i fagets interesse at tiltrække flere mænd. Der gøres ikke noget specielt for studerende med anden etnisk baggrund. Underviserne føler ikke der er behov for initiativer i den retning. Både af ideologiske grunde og af den alment menneskelige at der ikke skal gøres forskel. Det skal i øvrigt tilføjes at der procentuelt er mindst lige så mange eller flere studerende med anden etnisk baggrund som på de andre linjefag.

Evalueringsgruppen mener:

Studievejledningen har flere formål. Den skal dels hjælpe den studerende med at styre igennem studiet og foretage hensigtsmæssige valg undervejs. Dels skal den støtte den studerende som måtte have personlige eller sociale vanskeligheder med at gennemføre studiet. Endelig skal de studerende have faglig og metodisk vejledning i mere direkte tilknytning til undervisningen.

I betragtning af at mange af de studerende har været ude af uddannelsessystemet i en periode, flere har familiære forpligtelser eller mere alment er i en social situation som må antages at være lidt mere kompliceret end man ser på uddannelser med yngre studerende, bør studievejledningen være opsøgende og ikke et frivilligt tilbud som måske ikke når dem der har størst behov.

Linjefaget skal derudover fremme de studerendes personlige udvikling gennem arbejdet med uddannelsens faglige indhold og gennem deltagelse i forskellige arbejds- og samarbejdsformer. Dette aspekt skal være noget MKD-linjefaget må forholde sig aktivt og bevidst til.

## **Studieordning, eksamen og prøveform**

Studieordningen er som udgangspunkt et juridisk dokument, der ikke har til formål at henvende sig specielt til de studerende. Man skal dog i pædagoguddannelsen være opmærksom på at kommunikere på en måde så de studerende får gavn af materialet og sideløbende formulere studiehåndbøger og - beskrivelser på et mere uformelt plan, så de studerende kan se klare rammer for linjefagets indhold og mål.

Der har af gode grunde ikke været afholdt eksamen og der er derfor ikke indhøstet erfaring om prøveformens relevans og validitet.

Evalueringsgruppens vurdering er at det oprindelige forslag til studieordning (se bilag 3 og 4) og arbejdsgrundlag for pilotprojektet MKD bør gennemskrives og ændres i sin form i retning af at kunne gøres til studievejledning. Nyt foreløbigt forslag til studieordning se bilag 5. Det er vigtigt at en evt. ny studieordning følger de andre linjefags studie ordning

## **5 Praktik**

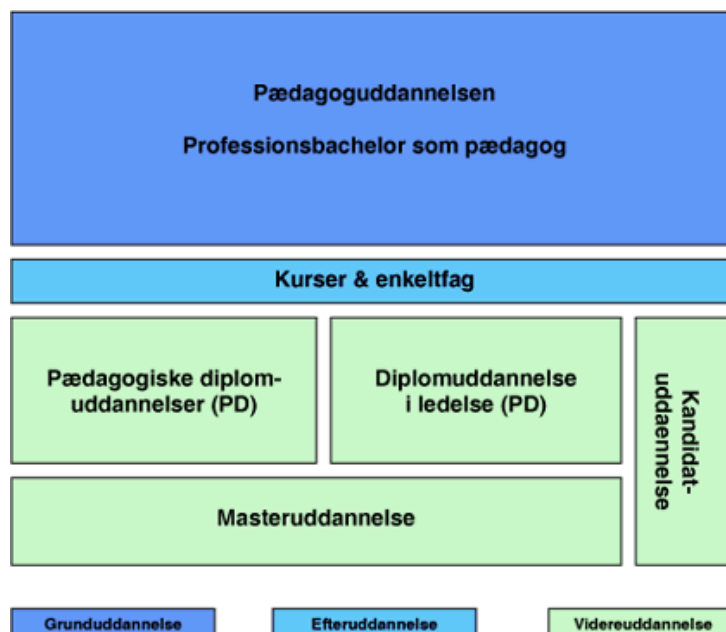
De studerendes indflydelse på valget af praktiksted og på indhold og inddragelse af linjefagets emner. De studerende kan ønske men har ingen direkte indflydelse på valg af praktiksted. Der tages ikke hensyn til de studerendes linjefag ved placering på praktiksted. Der er som udgangspunkt intet samarbejde mellem pædagoguddannelsens linjefag og praktiksteder. Alt samarbejde foregår mellem praktikkoordinator og praktiksted.

De studerende giver imidlertid udtryk for, at der gives god mulighed for at påvirke praktikperiodens indhold ved at vælge faglige pædagogiske input, som ligger i forlængelse af linjefagets indhold.

## **6 Kvalitetssikring, udvikling og perspektiver for MKD**

### **Mål – hvilke kompetencer skal uddannelsen sigte mod?**

Som udgangspunkt skal linjefaget ses som en udbygning og konsolidering af uddannelsen til professionsbachelor som pædagog. Etablering af linjefaget sikrer, at pædagoger får mulighed for at arbejde med de nødvendige kulturteknikker, der knytter sig til tidens digitaliseringsprocesser. I MKD projektet er perspektiverne for videreuddannelse dog også indtænkt og i umiddelbar forlængelse af linjefaget vil der når undervisningsministeriet tillader, kunne etableres flere moduler på den pædagogiske diplomuddannelse som har til hensigt at udvikle de kompetencer, studerende på MKD allerede har fået. Modulerne er planlagt men ikke færdigudviklet, idet der først skal skabes et aftagergrundlag før modulerne realiseres.



Med henblik på at sikre uddannelsens kvalitet samarbejder underviserne på linjefaget med videre- og efteruddannelsen på Professionshøjskolen UCC. Samarbejdet indbefatter kontakter til Aarhus Universitet, DPU i København. Der foretages løbende refleksiv evaluering i undervisergruppen og faglig ekspertise indkaldes i fornødent omfang.

Med henblik på at give allerede uddannede pædagoger mulighed for at opnå samme kompetenceniveau som MKD linjefagsstuderende har pilotprojektet udarbejdet pædagogisk diplommodul og fremsendt dette til undervisningsministeriets revisionsgruppe af studieordning for PD. Denne gruppe har imidlertid på baggrund af et generelt ønske om at minimere modulantallet valgt indtil videre ikke at optage det fremsendt modul i den samlede studieordning. Det forventes at modulet optages i studieordningen i 2012.

## 7 Anbefalinger

Det anbefales at evalueringsgruppen for MKD fortsætter med at evaluere på forsøgslinjefaget og foretager løbende refleksioner over undervisningen, der offentliggøres på hjemmesiden [www.digitalkultur.dk](http://www.digitalkultur.dk). Derfor bør arbejdet med følgeforskningen intensiveres.

Endvidere er det evalueringsgruppens holdning at:

1. De studerende der er påbegyndt linjefaget kan færdiggøre det i løbet af deres studie. Da undervisningen er tilrettelagt og udført som på andre linjefag på pædagoguddannelsen, skal der være tungtvejende grunde til at afslutte forløbet før eksamen. Hvis det besluttes at de studerende bliver nødt til at skifte til andet linjefag vil de handicappes fagligt og studieprogressionsmæssigt blive sat bagud. Det er evalueringsgruppens opfattelse at indholdet i linjefaget MKD er yderst relevant for pædagoguddannelsen, ikke mindst i disse år hvor digitaliseringen af det offentlige rum intensiveres.
2. Der fortsat optages studerende på linjefaget MKD på pædagoguddannelsen Sydhavn, UCC dels for at fortsætte udviklingen af linjefaget, men også for at uddanne pædagoger, der kan modsvare de

samfundsmæssige udfordringer børn konfronteres med og de digitale færdigheder som kræves således at børn og unge bliver kompetente borgere i den allestedsnærværende digitale kultur og samtidig forstår den digitale teknologis betydning for livslang læring.

3. Ministeriet bør arbejde på at gøre MKD til et linjefag der kan udbydes nationalt. Som en konsekvens af dette anbefales det, at følgegruppen vedrørende den kommende ændring af pædagoguddannelsen indreflekterer erfaringerne fra forsøgslinjefaget MKD på pædagoguddannelsen Sydhavn, UCC.

København november 2011

Med venlig hilsen

## 8 Evalueringsgruppen

Lektor Steen Søndergaard,

Pæd. konsulent Bernt Hubert

Seminarielærer Frank Støvelbæk

Adjunkt Lotte Skaldborg Hansen

Adjunkt Elisabeth Perret-Gentil

[sts@ucc.dk](mailto:sts@ucc.dk)

[bhu@ucc.dk](mailto:bhu@ucc.dk)

[fs@ucc.dk](mailto:fs@ucc.dk)

[lsh@ucc.dk](mailto:lsh@ucc.dk)

[ep@ucc.dk](mailto:ep@ucc.dk)

Professionshøjskolen UCC

Titangade 11, 2200 København N.

Projekt "Medie, kreativitet og digital kultur" (MKD)

## Bilag 1

### Undervisningsplan for MKD 1. semester: E10/NE10

Dato	Tid	Indhold	Underviser	Sted/lokale
Torsdag d. 23/9	8.45 –12.00  4 lekt	<b>Intro til Medieværksted.</b> Medieleg og – læring: Glæden ved at udtrykke sig, æstetiske læreprocesser samt at opleve og tale om medieproduktion Læs :Digital dannelse Side 70-76 Og artikel på fronter om medie leg	FS	Mediateket 2. sal
Fredag d. 24/9	8.45-12.00	<b>Weblogs</b> Vi ser nærmere på fænomenet og alle opretter deres egen faglig-personlige blog.  Læs i Digital Dannelse af lotte Nyboe s. 43-53: Mediekultur, digitalisering og konvergens	LSH	Mediateket 2. sal
Fredag d. 24/9	12.45-14.15  2 lek	<b>Introduktion til linjefagsdokument</b> for hele 1. semester	EP	Lokale 501
Mandag d. 27/9	8.45-12.00	<b>Fotografiet som medie</b> Vi arbejder med fotografiske virkemidler og diskuterer fotografiske genrer og anvendelse i pædagogisk arbejde. Vi arbejder praktisk med foto Læs: <b>kap. XX i Mette Hannibal: Fotografi som dokumentation</b>	LSH	Mediateket 2. sal
Mandag 27/9	12.45-16.00  4 lek	<b>Vejledning til linjefagsdokument</b> i vejledningsgrupper. Din vejleder lægger konkret tidspunkt for vejledningen ud på fronter		
Tirsdag 28/9	8.45-14.15  6 lekt	<b>Fotografisk arbejde</b> Vi fortætter det praktiske arbejde med fotografi – denne gang også med billedbehandling og præsentation Læs: artikel fra DISPLAY lægges på fronter <b>s. XX i Mette Hannibal: Fotografi som dokumentation</b>	LSH	Mediateket 2. sal
Onsdag 29/9	8.45-12.00	<b>Digital lyd.</b> Vi arbejder praktisk med forskellige optageformer	EH	Mediateket 2. sal
Torsdag 30/9	8.45-12.00	<b>Video – det levende billede</b> Vi arbejder med dramaturgi, fortælling og filmiske virkemidler. Vi påbegynder produktion af en videofilm	FS	Mediateket 2. sal

		Læs uddrag af Per Helmer Hansen: <i>Den dramaturgiske værktøjskasse</i> . Lægges på fronter.		
Fredag 1/10	8.45-10.15  Bemærk UCC- dialogmøde kl. 10.30- 12.00  12.45-16.00  Bemærk tidspunkt	<b>Video – det levende billede</b> Vi redigerer, fremviser og analyserer videoproduktionerne og perspektiverer til pædagogisk praksis.	FS	Mediateket 2. sal
Mandag 8/11	8.45-14.15	<b>Animation</b> Vi arbejder med filmteknikken stop-motion og laver animationsfilm. Vi arbejder med at lave figurer og scenografi, historiefortælling, lyd, lys, kameraføring, animation, udtryk og stemning. Vi arbejder ud fra enkle computerprogrammer, der er gratis og anvendelige i pædagogiske sammenhænge  Litteratur: kap. 5 (s. 181-211) i Digital dannelse af Lotte Nyboe: <i>Digital produktion og æstetisk læring</i>	EP	Mediateket 2. sal
Tirsdag 9/11	8.45-12.00	<b>Animation</b> Vi fortsætter arbejdet med animationsproduktionen. Vi fremviser og analyserer filmene og fokuserer på læringspotentialer i animation i pædagogisk sammenhæng.	EP	Mediateket 2. sal
Tirsdag d. 9/11	12.45-16.00	<b>Vejledning til linjefagsdokument</b> i vejledningsgrupper. Din vejleder lægger konkret tidspunkt for vejledningen ud på fronter		
Onsdag d. 10/11	8.45-12.00	<b>Internet</b> Vi undersøger forskellige sociale medier med relevans for pædagogisk praksis. Vi diskuterer hvordan man kan bedømme kvalitet og forholder os til etiske og pædagogiske dilemmaer og sociale muligheder.	LSH	Mediateket 2. sal

		Læs: <b>XX i Digital dannelse</b>		
Torsdag 11/11	8.45-12.00	<b>Digitale spil</b> Vi undersøger og afprøver forskellige spilgenrer og arbejder med spil som leg og kulturelt fænomen og sætter fokus på spil i pædagogisk praksis.  Læs Kapitel 2 i Lotte Nyboes Digital Dannelse: <i>Viden, læring og digital dannelse</i>	EP	Mediateket 2. sal
Fredag 12/11		<b>Studiedag linjefagsdokument.</b> Grupperne arbejder selvstændigt med linjefagsdokumentet		
Mandag 15/11	8.45-14.15	<b>Multimedie</b> Vi arbejder i grupper med at designe og producere et spil i multimedie programmet Mediator. Vi kigger på begrebet interaktivitet og arbejder med lyd, billede, film og tekst.  Læs: XX om interaktivitet	FS/EP	Mediateket 2. sal
Tirsdag 16/11	8.45-12.00	<b>Multimedie</b> Vi fortsætter produktionen af spillet og slutter med at fremvise for hinanden.	FS/EP	Mediateket 2. sal
Onsdag 17/11	8.45-12.00	Studiedag linjefagsdokument. Grupperne arbejder selvstændigt med linjefagsdokumentet		
Torsdag 18/11	Senest kl. 16.00	Aflever linjefagsdokument		På fronter i mappe, der oprettes kort inden afleveringsfrist og i din vejleders dueslag
Fredag 3/12		Feedback på linjefagsdokument Din vejleder lægger konkret tidspunkt for vejledningen ud på fronter		

**Undervisere på Linjefaget:**

**FS:** Frank Støvelbæk (tovholder)

**LSH:** Lotte Skadborg Hansen

**EH:** Eugen Henlov

**EP:** Elisabeth Perret-Gentil

**Grundbøger, der skal anskaffes:**

**Lotte Nyboe:** *Digital Dannelse – Børn og unges mediebrug og –læring inden for og uden for institutionerne.* Frydenlund 2009

**Mette Hannibal:** *Fotografi som dokumentation.* Dafolo 2009

## Bilag 2

FORSKNING I DECEMBER 2010 | [www.bupl.dk](http://www.bupl.dk)

### KREATIVITET I PÆDAGOGUDDANNELSEN

Emma og Viktor sidder i et hjørne og studerer de haletudser, de har fanget på en udflugt tidligere på dagen. En pædagog har fundet informationer om insekter i søer og moser på en hjemmeside, som han vil vise dem. Lidt derfra er en gruppe af de ældste børn samlet omkring en fladskærm for at kigge deres filmoptagelser af haletudsefangsten igennem. En pædagog hjælper dem med at tegne en plan over, hvordan de skal klippe en film sammen ved at sætte deres egne optagelser sammen med klip fra en portal, hvor de kan downloade små professionelt producerede filmsekvenser. I musiklokalet ovenpå over tre børn sig på en hiphopsang om haletudserne Hassan og Hugo, der skal indgå som titelmelodi i filmen. De har skrevet sangen i samarbejde med en rapper, som er inviteret ind i børnehaven i en uges tid. En bachelor i billedformidling går rundt mellem grupperne og giver gode råd og noterer på sin bærbare computer, hvor langt de er nået. Hun er kommunalt ansat konsulent og udlånt til børnehaven i 20 timer i løbet af projektperioden. Hendes opgave er at give tekniske og kreative råd og hjælpe pædagogerne med at gennemføre den plan, de har lagt for forløbet. Det konkrete resultat af projektet skal være en moderne udgave af Bennys Badekar, og blandt delmålene er, at børnene skal have viden om dyreliv, opnå teknisk kunnen med kamera og computer og gøre sig erfaringer med, hvordan de fortæller en historie ved hjælp af billeder, lyd og ord. Lyder det som et fremtidsscenario af de mere urealistiske? Det er det måske også. Men spørger man seniorkonsulent og cand.pæd. Søren K. Lauridsen,

## ”PÆDAGOGERNE MANGLER KREATIVE SAMARBEJDSPARTNERE”

Børnene i SFO'en vil designe deres eget computerspil, og børnehavebørnene vil lave en ny udgave af Bennys Badekar. Men de færreste pædagoger har de kreative kompetencer til at hjælpe dem.

Det kan pædagoguddannelsen ikke for alvor gøre noget ved. I stedet skal pædagogerne samarbejde med eksperter i kultur og kreativitet. Det mener seniorkonsulent og tidligere rektor Søren K. Lauridsen  
Af Malene Fenger-Grøndahl

**KREATIVITET I PÆDAGOGUDDANNELSEN** kan scenariet godt blive til virkelighed inden længe.

”Mange pædagoger er rigtig gode til at arbejde konkret og jordnært med naturen og give børnene erfaringer med den del af virkeligheden. Men når det kommer til tekniske kompetencer inden for digitale medier og evnen til at kombinere deres håndværksmæssige kunnen med deres æstetisk-teoretiske viden, står det ikke så godt til. Og desværre er pædagoguddannelsen ikke optimalt skruet sammen i forhold til at udvikle pædagogernes kreative kompetencer,” siger han.

**MINDRE HANDS-ON** Søren K. Lauridsen er tidligere mangeårig rektor på Jydsk Pædagog-Seminarium (nu Pædagoguddannelsen Jydsk) samt tidligere formand for Pædagogseminariernes Rektorsammenslutning. Han var med i den arbejdsgruppe, der skabte grundlaget for den seneste omlægning af pædagoguddannelsen fra 2007. Den resulterede blandt andet i, at de seks såkaldte aktivitets- og kulturfag (AK-fag) forsvandt. I stedet blev der indført tre linjefag, hvoraf de to – udtryk, musik & drama og værksted, natur & teknik – rummer væsentlige elementer af de tidligere AK-fag. Desuden indgår mere teoretiske elementer om æstetik og kreativitet i faget dansk, kultur og kommunikation. ”Tidligere kom de studerende ud med en bred vifte af både viden og praktiske kompetencer inden for det kreative og kunstneriske felt. Alle havde snuset til drama, musik og natur- og værkstedsfag. Det er der ingen garanti for nu. Desuden har de studerende i dag færre erfaringer med selv at udfolde sig kreativt. Der er mindre hands-on. Tidligere inddrog man ofte udøvende kunstnere som undervisere i længere forløb, hvor de studerende dels fik et indtryk af de kvalitets- og formmæssige muligheder inden for eksempel billedkunst, drama og musik, dels fik de mulighed for selv at arbejde konkret med at finde deres eget udtryk. De havde simpelthen fingrene nede i leret og penslen i hånden i langt højere grad end i dag, hvor der er sket en akademisering af uddannelsen, også hvad angår det kreative og æstetisk-kulturelle felt” siger Søren K. Lauridsen.

### FOR LIDT FOKUS PÅ DIGITALE MEDIER

Han ser især tre svagheder ved den nye uddannelse i forhold til at udvikle de studerendes kreative kompetencer: For det første stifter de ikke bekendtskab med så mange felter inden for det kreative og kunstneriske felt som tidligere. For det andet er de håndværksmæssige færdigheder primært placeret i linjefaget værksted, natur og teknik – og dermed adskilt fra de øvrige kreative områder og fra danskfagets mere akademiske undervisning i mundtlig og skriftlig kommunikation. Og for det tredje er der for lidt fokus på kunstneriske udtryk, æstetiske dannelsesprocesser og moderne digitale medier. Blandt andet derfor er de færreste nyuddannede pædagoger ifølge seniorkonsulenten rustet til at gennemføre et projektføreløb som det ovenfor beskrive. Alligevel er det ikke urealistisk, at fremtidens børneinstitutioner kan realisere den slags, mener Søren K. Lauridsen: ”Pædagoger, der uddannes i dag, kan opnå et højt niveau inden for deres linjefag. Mange vælger et linjefag, der ligger op ad noget, de allerede har beskæftiget sig med på et vist niveau. Har man arbejdet med musik i gymnasiet eller på højskoler, vælger man for eksempel udtryk, musik & drama. Så i større institutioner kan man godt sammensætte en medarbejdergruppe, der tilsammen har gode kreative kompetencer.”

”Får vi uddannet nogle kulturelle eksperter, der kan supplere pædagogerne, vil det ikke længere være en vild fremtidsvision, at et børnehavebarn kan skrive filminstruktør på CV’et, eller at en SFO kan opføre en ny cirkusforestilling på højt kunstnerisk niveau, mens et fritidshjem kan prale af at udvikle nye former for computerspil.”

Søren K. Lauridsen så dog gerne, at der i en fremtidig revision af pædagoguddannelsen bliver sørget for, at alle studerende bliver introduceret for flere kreative og kunstneriske udtryksformer, og at moderne teknologi og nye medier bliver tænkt ind i alle fag. ”Ser man på bekendtgørelsen, er det tydeligt, at uddannelsen er planlagt for tre-fire år siden. Det er faktisk kun i beskrivelsen af linjefaget værksted, natur og teknik, at ny teknologi er nævnt direkte. Så det er positivt at se, at pædagoguddannelserne allerede nu er begyndt at kompensere for bekendtgørelsens svagheder,” siger han med henvisning til, at Pædagoguddannelsen Sydhavn fra efteråret 2010 udbyder det nye linjefag medie, kreativitet og digital kultur.

### **INSPIRATION FRA UDLANDET**

Søren K. Lauridsen mener imidlertid ikke, at en revision af uddannelsen alene kan løse problemet med de manglende kreative kompetencer. ”Der kan ikke presses meget mere ind på uddannelsen. Løsningen må være øget samarbejde mellem pædagoger og andre aktører med kompetencer inden for det kulturelle og kunstneriske felt,” siger han. Konkret foreslår han, at der udvikles og etableres en række nye uddannelser på professionsbachelor-niveau inden for det kunstneriske og æstetisk-kulturelle felt, så der i fremtiden findes bachelorer inden for for eksempel billedkundskab, nycirkus, digitale medier og kultur-entreprenørskab. ”Den slags uddannelser findes for eksempel i Storbritannien, Holland og Norge, og det er helt oplagt, at vi kopierer den model i Danmark. Vi skal have uddannet en gruppe kulturelle og æstetiske eksperter, der kan støtte op om pædagogernes arbejde. De vil kunne udfylde det tomrum, der er imellem pædagogerne på den ene side og de kunstneriske specialister, der er uddannet på filmskolen, kunstakademierne, musikkonservatorierne osv. på den anden side,” forudser Søren K. Lauridsen.

Han peger på, at mange institutioner med succes har inddraget ernærings- og sundhedsuddannede køkkenmedarbejdere, der med deres håndværksmæssige kunnen og faglige ekspertise både har løftet det gastronomiske niveau på børnenes frokostbord, har givet børnene viden om ernæring og sundhed og har været med til at udvikle en anden og bedre kultur omkring måltiderne i institutionerne. ”Køkkenmedarbejderne er ikke gourmeter eller gastronomer på niveau med Noma-kokkene. De repræsenterer lige akkurat den mellemgruppe, som vi har brug for inden for det kulturelle og kunstneriske felt. Får vi uddannet nogle kulturelle eksperter, der kan supplere pædagogerne, vil det ikke længere være en vild fremtidsvision, at et børnehavebarn kan skrive filminstruktør på CV’et, eller at en SFO kan opføre en nycirkusforestilling på højt kunstnerisk niveau, mens et fritidshjem kan prale af at udvikle nye former for computerspil,” siger Søren K. Lauridsen.

### **SØREN K. LAURIDSEN:**

Cand.pæd. Arbejder som seniorkonsulent inden for det pædagogiske område.

Søren K. Lauridsen er tidligere mangeårig rektor på Jydsk Pædagog-Seminarium (nu Pædagoguddannelsen Jydsk) og tidligere formand for Pædagogseminariernes Rektorsammenslutning.

Søren K. Lauridsen var med i den arbejdsgruppe, der skabte grundlaget for den seneste omlægning af pædagoguddannelsen fra 2007. Fra 2008-2010 direktør for Æstetisk-Kreativ Højskole i VIA University College.

## Bilag 3

Første udkast til studieordning  
Medie, kreativitet og digital kultur.

Viden om:

- Mediehåndværk, æstetik, billeddannelse og digitale teknikker
- Medieleg og digitale teknikker i pædagogisk perspektiv
- Brug og betydning af forskellige udtryksformer i en digital kultur
- Udtryksformernes visuelle, fortællende, auditive og æstetiske aspekter
- Relevant ny digital teknologi
- Spil og spilkultur
- Skabende processer i forhold til forskellige målgrupper

Færdigheder i:

- At sammenholde linjefagets teoretiske perspektiver med konkrete aktiviteter.
- At identificere centrale problemstillinger og muligheder ved linjefaglige aktiviteter/processer i forhold til brugergrupper i pædagogisk arbejde.
- At forholde sig til forskellige pædagogiske tilgange i forbindelse med aktiviteter/processer i pædagogisk praksis.

Kompetencer i:

- At indgå i og forholde sig til æstetisk skabende processer
- At reflektere over grundlæggende elementer og problemstillinger i etablering og udførelse af processer og aktiviteter indenfor linjefaget

Modulets form og organisering

Modulet varer ca. 15 uger og er organiseret på linjefagshold, der er dannet af studerende fra såvel ordinæruddannelsen som merituddannelsen. Undervisningen tilrettelægges med et bredt udvalg af fagets elementer, og foregår i en vekslen mellem den studerendes egen aktive handling i fagets aktiviteter og teoretiske oplæg. I slutningen af modulet skal den studerende udarbejde en individuel skriftlig opgave, som har til hensigt at øve den studerende i at koble fagets teori med praktiske aktiviteter/processer, så den studerende derved kvalificerer sit arbejde med linjefaget i den kommende praktikperiode. Opgaven stilles centralt af linjefagene. Opgaven skal afleveres i holdets afleveringsmappe på intranettet og vurderes bestået/ikke bestået. Der er mulighed for vejledning til opgaven, og denne organiseres i vejledningsgrupper. Den studerende modtager individuel mundtlig feedback på opgaven fra underviser, samt giver og modtager skriftlig feedback fra en medstuderende. Modulet baserer sig på 320 siders obligatorisk litteratur pr. linjefag. Modulets produktkrav er en individuel skriftlig opgave på 6 sider iflg. Pædagoguddannelsen Sydhavns standard (se Intranettet). Modulet godkendes på baggrund af den studerendes fremmøde, aktive deltagelse, bestået linjefagsopgave samt opnåelse af de beskrevne mål for modulet. Godkendelse udløser følgende ECTS-point: Linjefag 8 ECTS-points

## Bilag 4

### Fagbeskrivelse af linjefag: Medie, kreativitet og digital kultur (MKD)

#### 1. Signalement af faget:

- bidrager til uddannelsens mål ved at kvalificere til pædagogisk arbejde med medieproduktion, it og brugerens kompetence til at udtrykke sig i en digital kultur.
- retter sig mod at fremme den enkeltes lyst til at udtrykke sig med forskellige medier og bevidsthed om egne og andres skabende processer i en digital kultur.
- har fokus på kreativ inddragelse af mediehåndværket; det kunstneriske, det udtryksmæssige, det fortællende og det tekniske.
- indgår som en integreret del af den uddannedes arbejde med pædagogiske problemstillinger.

#### 2. Faglige kompetencemål

Målet er, at den færdiguddannede kan:

- a) anvende og udvikle æstetisk skabende processer med digitale udtryksformer
- b) tilrettelægge forløb under hensyn til forskellige brugeres forudsætninger
- c) forholde sig nysgerrigt og eksperimenterende til brug af digitale medier i pædagogisk arbejde
- d) inspirere og motivere til medieproduktion og mediebevidsthed i pædagogisk arbejde
- e) vurdere og perspektivere fagets pædagogiske muligheder og samfundsmæssige udfordringer
- f) begrunde og udfolde fagets pædagogiske, oplevelsesmæssige og kulturelle potentialer og
- g) forstå skabende og digitale processers betydning for menneskets udvikling og livsmuligheder
- h) etablere en kritisk analytisk tilgang til anvendelsen af digital teknologi

#### 3. Centrale kundskabs- og færdighedsområder:

- a) Mediehåndværk, æstetik, billeddannelse og digitale teknikker
- b) Medieleg, skabende processer og digitale teknikker i pædagogisk perspektiv
- c) Brug og betydning af forskellige udtryksformer i en digital kultur
- d) Udtryksformernes visuelle, fortællende, auditive og æstetiske aspekter
- e) Relevant ny digital teknologi
- f) Digital kultur i institutioner
- g) Etik og digital kultur
- h) Spil og spilkultur

## Bilag 5

Forslag til ny studieordning  
Medie, kreativitet og digital kultur  
MEDIER OG KOMMUNIKATION

### Læringsmål:

Den studerende tilegner sig:

- viden om og indsigt i mediernes betydning for samfundsudviklingen og i hvordan mediekulturen påvirker børn og unges mediesocialisering og - dannelse
- viden om og indsigt i værdien af arbejdet med digitale medier i pædagogisk arbejde
- kritisk analytiske kompetencer i forhold til den pædagogiske merværdi i anvendelsen af digitale medier
- færdigheder i at arbejde engageret, legende og eksperimenterende med digitale medier

### Indhold:

Eksperimenterende arbejde med forskellige digitale mediegenerers lege- og læringsmæssige potentialer, idet børn, unge og specielle grupper fungerer som både konsumenter og producenter

Arbejde med videns - og læringsteori om børn, unge og specielle gruppers brug af digitale medier. Mediebrugens betydning for sociale netværk, kommunikation, identitetsdannelse, æstetiske udtryksformer og sproglige udvikling.

Kritisk analytisk mediearbejde med henblik på at vurdere æstetik, kvalitet og brugsværdi i forhold til institutioners pædagogiske arbejde

Arbejde med pædagogisk dokumentation af medierelevante projekter i pædagogiske institutioner. Herunder anvendelsen af digitale billeder, lydoptagelser og video som kommunikationsform

## Bilag 6 Interview gruppe 1 - DW\_D0083

0:00		Int	Indledning – Et åbent interview, for at finde nye sider Hvorfor er I på dette linjefag? Jeg ved nogen har fået faget som anden prioritet.
4:00		S1	Jeg har faget som første prioritet.
		Int	Hvorfor valgte du det?
		S1	Det er fordi de andre fag sagde mig ikke rigtigt noget. Det mener jeg selv, at dem har jeg ret godt styr på.
		Int	Er du sådan en der interesserer dig meget for it og medier i forvejen?
		S1	Ja med undtagelse af computere. Reelt interesserer det mig en hel del. Men jeg gider bare ikke bruge min egen tid på det. Jeg har arbejdet i en klub hvor man kunne arbejde med det, og så fik jeg interessen for at gøre det sammen med børnene.
5:13		Int	Så du havde sådan en pædagogisk tilgang til at
		S1	Ja, blandt andet
		Int	Blandt andet?
		S1	Også fordi jeg ville lære lidt mere om hele medieperspektivet.
		Int	Foto, medier, video?
		S1	Mest video
		Int	Og dig?
		S2	Jeg kan faktisk ikke huske om det var første eller anden prioritet. Jeg tror faktisk det var første. Og jeg synes faktisk der var spændende. Egentligt interesserede sport mig meget mere, men jeg havde det sådan, at det her var noget helt andet. Og jeg kunne også godt se ideen i det, og det var spændende og nyt. Det med moderne medier.
		Int	Har du noget pædagogisk erfaring i forvejen. Noget arbejde+
		S2	Nej ikke rigtigt.
	6:48	Int	Og dig. Du kunne jo være at I lige skulle sige hvad i hed, også. (navnene blev sagt xxxx, xxxxx og xxxx)
		S3	Jeg har fået det som 2. Prioritet.
		Int	Det ved jeg godt lidt, for der er rigtigt mange der har fået det som 2. Prioritet.
7:00		S3	Jeg er noget meget værksted, natur mand, i virkeligheden. Så jeg har valgt det her ud fra noget jeg ikke --- jeg er egentlig stærk nok med computere, men jeg er nok nysgerrig.
		Int	Så I har alle tre haft nogen forventninger til at skulle lære noget nyt. I er ikke bare sat her for et sted skulle I være.
		Alle	Nej
		Int	Det er der jo nogen der gør. Hvis de ikke lige kan se ideen i nogen af linjefagene.
		S2	Jeg er meget positivt overrasket. Jeg kender selvfølgelig til video og foto og diverse ting. Og kan også godt nogenlunde bruge det. Men det er ud fra en anden vinkel. Set ud fra en pædagogisk vinkel. Det er det jeg synes er det mest spændende ved det. Jeg kan jo selv huske hvordan medier har påvirket mig – med læring. Fx har jeg lært meget engelsk gennem fjernsynet.

			Og jeg tror også de fleste har lært det den vej. Og det er før folk har lært det i skolen. Det er også en måde men har brugt medier på. Måske indirekte. Og få den vinkel på, gennem vores linjefag. Det synes jeg vil være meget spændende, hvis man kan bruge det senere hen.
8:25		Int	Hvad levede I, i det første forløb?
		S1	Det var foto
		Int	Hvad lavede I om. Kan I huske det?
		S3	Det første?
		Int	Ja lige efter at I startede herinde.
		S3	Det første semester var delt ind i små forløb, så man har prøvet det hele.
		S1	Vi er faktisk lige blevet færdige med hele den der. Dokumentar var så den sidste. Og næste gang vi har linjefag, som jeg har forstået det. Så går vi i gang med et projekt hvor vi selv vælger det vi vil,
9:03		Int	Hvad har været bedst. Altså hvor har I lært mest? Af noget I ikke vidste i forvejen? Nu skal I jo ikke give karakterer. Det har ikke noget med lærerne at gøre. Det er mere i forhold spændingen mellem indholdet.
		S3	Mediator i multimedie dimissionen det kendte jeg absolut intet til. Det fik jeg så meget kendskab til, at jeg har lavet et lille computerspil til min datter derhjemme. Men jeg ser også nogle muligheder i at man kan lave sine egne fremlæggelser. Hvis man rigtigt skal blære sig. Ja man kan bruge det til mange ting
		Int	Så det var det der var længst fra det du vidste noget om i forvejen?
		S3	Ja, og noget jeg er rigtigt glad for at have lært.
9:53		Int	Hvad har I ellers lært?
		S2	Jeg har faktisk samme oplevelse som Nikolaj. Jeg brugte det til en skolegruppe. Altse en gruppe der skulle i skole her til sommer. Der brugte jeg det at kreere mediatorspil. Og det var en grundlæggende abc og 1-10 og det var meget sjovt at se hvordan de reagerede på det. Ud fra at spille var jo ikke så moderne som det man får i Pixeline. Og det havde jeg også brugt. De kunne godt se logikken, og det var meget sjovt at analysere efter. Hvad man kunne bruge det til. Men altså. Nogen af tingene vælger man ud fra, at hvis man godt kan lide at bruge foto, så vælger man det mere. Sådan er det med faget. Noget interesserer man sig mere for, og det vil man bruge hjemme.
10:46		Int	Mit næste spørgsmål handler om praktikken. Og det var i praktikken du var i den der børnehøje, ik?
		S2	Jo
		Int	Hvordan oplevede du det at blive modtaget i praktikken og si at du godt ville noget med MKD eller medier.
		S2	Jeg tror også det handler om hvem du har som vejleder. Min vejleder var meget positivt overrasket over det. Hun så ligesom at det var noget nyt som hun kunne lære af. Også på grund af min alder. De var lidt ældre. De brugte nogen også nogen medier derovre. Det var sådant meget formeldt med email og billeder og sådan. Så hun var meget fascineret af det. Det afhænger

			meget af vejlederen kan man sige.
		Int	Hun gav dig pladsen til at arbejde med det?
		S2	Ja, hvis jeg ikke havde haft det, så havde det været umuligt, hun gav mig tiden til det.
11:35		Int	Hvordan var jeres andres erfaringer med at komme i praktik?
		S3	Jeg fik også pladsen til at lave nogle ting. Men der var ingen entusiasme.
		Int	Hvad var du i praktik som?
		S3	I en børnehave. Jeg lavede en blok sammen med børnene, hvor vi tog billeder når vi var på tur. Det endte meget med at det var mig der tog billederne, men meningen var at de skulle have gjort det. Og der var nogen forældre inde på blokken og kikke, men der ikke nogen af pædagogerne der overhovedet havde været inde og kikke. De delte ikke begejstringen. Og vi måtte ikke lægge billeder op af selve børnene. Det ville kræve en godkendelse fra forældrene. Og der var pædagogerne meget sådan, at tænk hvis der nu var nogen der spurgte om de måtte tage billeder af dine børn og ligge på nettet. Og der kunne jeg kun svare at hvis der kom nogen og spurgte , en pædagog eller en studerende, og de måtte tage billeder af mine børn og ligge dem på nettet, så jeg kunne gå ind og kikke. Så ville jeg da selvfølgelig sige ja. Det er jo ikke farligt
		Int	Så du var en af dem. Frank har nævnt at nogen af jer var ude...
		S3	De var lidt bange for det, for internet og børn det er farligt. Og så var de overhovedet ikke interesseret i det. Der er så dan anden side af det. Hvis de så bare havde kikket på hvad jeg havde lavet, så kunne det være at de kunne se at der var en ide i at dokumentere de ture vi havde været på.
		Int	Tog de billeder i forvejen. Den der institution? Når de var på ture.
		S3	Ja.
		Int	Hvad gjorde de ved dem?
		S3	De havde en digital billedramme. Den hang i voksenhøjde. Og det var noget med, at den kan jo også gå i stykker.
		Int	Det er sådan en standard. Det har vi mødt i mange børnehaver?
		S3	Ja, min mening er, at det er ikke dyrere end så meget andet legetøj. Så børnene kan godt sætte fedtede fingre på den, til 500 kr. det er der så meget der koster. Ikke at den skal smadres vel. Men altså. Det er ikke så farligt. Men den skulle hænge oppe i voksenhøjde. Og det var der ikke en god forklaring på, andet end at den kunne gå i stykker.
		Int	Så forældrene så på den, når de var der? Hang den et sted hvor de var? Det er også sådan bare min nysgerrighed for emnet her.
		S3	Jeg lavede et spørgeskema som de alle sammen svarede på, og de svarede at forældrene kikkede rigtigt meget på den. Og at de havde mange snakke med forældrene om det. Men jeg observerede lidt, at der gik lang tid mellem at der blev lagt billeder på den. Der var nogen gange forældre der kikkede, men det var ikke sådan hver dag. Den hænger der ude hvor de hanter børnene i

			garderoben.
		Int	Var det også sådan en lille ramme?
		S3	Nej, det var sådan nogenlunde stor. Men garderoben det er ikke der man bliver. Den inviterede ikke en ind til at sidde og der var ikke et hyggehjørne hvor man kunne sætte sig ned. Det var der i gangen, hvor alle går frem og tilbage. Og når man kommer og henter klokken fire, så er man en af de tyve forældre der gør det. Så der er ikke tid til at alle kan stå og kikke.
		Int	Men du fik lavet di projekt, lidt?
14:30		S3	Ja, og der var nogen forældre der var rigtigt begejstrede for de, så .... Forældrene ville gerne ....
		Int	Du oplevede en positiv tilbagemelding fra forældrene?
		S3	Ja, jeg fik i hvert tilfælde ikke noget negativt. Jeg ved ikke om der er nogen der har snakket med pædagogerne om det. Jeg tror ikke der er nogen der har sagt noget negativt om det, så huber jeg at jeg havde fået det at vide.
14:55		Int	Kasper hvor var du i praktik?
		S1	I en børnehave. Der hvor jeg var ude, var det første umiddelbare ... indgang til det – at det ville være super fedt hvis det kunne lade sig gøre. Og så var der bare ikke entusiasme for det. Og lige pludselig var der et hul, hvor jeg intet havde forberedt. Og så blev jeg bare sådan en mandag morgen kastet ud i det. Når, nu er det nu du skal gøre det. Og så gik jeg i gang med projektet, men det blev bare ... jeg havde en halv time til det. Det var hvad der var plads til i skemaet. Og så døde det lidt.
		Int	Hvad lavede du af projekt
		S1	Det var et foto projekt, hvor de fik lov til at .... Det skulle have været en foto gemmeleg, hvor de skulle gå ud og tage billeder af noget de bedst kunne li i institutionen, og så skulle de vise det på skærmen så de andre kunne finde det igen og tage et billede, og sådan . Men øh Men selve stemningen, da det så blev gjort var ikke rigtig god.
16:24		Int	Er der nogen af jer der har skrevet praktikopgave, hvor I har inddraget MKD faget?
		S2	Jeg har haft det med i fremlæggelsen. Hvor jeg inddrog en analyse om de ting jeg har lært ved at igangsætte sådan en aktivitet. Om samarbejdet med vejleder og vi skulle planlægge. For ikke at stå i sådan en situation som Kasper, så tog vi det en gang om ugen, og sagde at der og der er tid til det. Så tog jeg nogen af dem fra. Skolegruppen var på seks.
		Int	Så du havde en lille gruppe at arbejde med.
		S2	Ja, og alligevel skulle det også opdeles. For man kan jo ikke bare sætte seks børn foran en computer, så går det helt galt. Det fandt jeg så også ud af. Jeg fik mig nogle erfaringer. Men jeg tjekkede det også hele tiden med min vejleder.
		Int	Nu ved jeg jo ikke hvordan I laver praktikopgaver her inde. Hvad I skal skrive om og gøre i dem. Har I også iagttagelsesopgaver som man har på nogle af de andre seminarier?

		Alle	Ja
		Int	Det er bare sådan lige for at få det ind i en sammenhæng. Nu er I også på hold, hvor der er nogen der har andre linjefag. Har I snakket med nogen om, hvad de laver på deres linjefag? ... har I et billede af, hvordan det foregår der? ... i har ikke snakket linjefag med jeres holdkammerater?
		S2	Meget overfladisk
		Int	Så I har ikke et billede af forskelle og ligheder mellem de forskellige linjefag?
		S3	Jo, det har jeg faktisk lidt. Vi skulle lave en gruppeopgave før december, og der havde vi faktisk alle linjefag repræsenteret. Der snakkede vi lidt.
		Int	Har du sådan et billede af om jeres linjefag er meget anderledes end de andre. Der er selvfølgelig et andet indhold, men måden det foregår på?
18:26		S3	Jeg fik det billede at SKB er det fag hvor man læser meget. Det er den litteratur tunge tror jeg. Det tiltalte mig faktisk lidt. Og så VNT de ... jeg har ikke et rigtigt billede
		Int	Det var mere hvis de havde sagt et eller andet. Og I er jo ikke sandhedsvidner, og jeres lærere får ikke det her at høre, Jeg prøver bare at fiske efter forskelligheder.
		S1	Det eneste jeg kan side, med den vinkel på det. Der har jeg hørt nogen som går på de andre linjefag som var kede af at de ikke valgte MKD, fordi de var bange for hvad det var. Det er ligesom det eneste. Den der introdan, der var en eller to dages intro, der fik man ikke et ordentligt indblik. Syntes de andre. Det blev ikke klart hvad faget er.
19:44		Int	Frank og Lotte og Elisabeth har selv det indtryk, at de kom til at sige forsøg for meget i jeres introduktion. Og det gjorde de ikke til dem der startede her i vinter. Og der var jo også mange flere der valgte det.
		S1	Ja der er jo også forskel på 14 og 35
		Int	Har I nogenlunde den samme opfattelse. Kan det have noget at sige også?
		S1	Jeg kan ikke huske at der blev sagt forsøg, men jeg har det jo også som linjefag.
		S2	Det kommer vel også an på hvordan du tolker det. Jeg så det som noget spændende at det var helt nyt. Man kan selvfølgelig blive skræmt og tænke at man skal være en vild nørd til computer. Det kan være det indtryk de kan få.
		Int	Nogen af dem har måske troet at man skulle kunne ret meget for at kunne deltage.
		S2	Ja at forventningerne måske har været anderledes.
20:33		Int	Har I sådan et billede af, at det er dem i klassen der kan spille er dem der har umd og dem der kan save ... nej jeg ved ikke
		S1	Dem i min klasse der kan spille musik. De har linjefag.
		Int	Så det også sådan, at der er nogen af dem der har UMD ikke er gode til at spille i forvejen?
		S1	Jeg tror faktisk ikke der er nogen af dem fra min klasse der har UMD kan spille.
		S3	Det er lidt min opfattelse af VNT at det er sådan en som. At hvis man ikke ved hvilken af dem man er rigtig god til, så tænker man at natur,

			det er noget alle kan. Og sådan er det selvfølgelig ikke. Ikke mere end med de andre fag.
21:11		Int	Vi har ikke en undersøgelse på pædagogområdet, hvorfor folk vælger det forskellige linjefag. Og det er det jeg sidder og fisker lidt om. Om I har hørt noget.
		ALLE	(SNAK OM LINJEFAGS VALG)
23:03		Int	Har I et billede af at jeres fag er ét fag eller er det elementer der er slået sammen?
		S1	K'et kan jeg ikke ... det ligger meget op af M. det bliver mere mediekreativitet end medie --- kreativitet Vi har meget om den digitale kultur, når vi har haft Lotte
		S3	Hende har vi også haft til foto. Så hun har også været inde over det kreative.
		S1	Ja, men det er mest Lotte der tager den der digitale kultur. Så mediedelen er mediekreativitet. Om vores egen kreativitet
		Int	Så I har ikke haft noget teoretisk om kreativitet
		S1	En lille bitte smule. Vi har haft et par dage om det, og vi får lidt hver gang vi går i gang med noget nyt, så får vi et par synspunkter, så vi selv ...
		S3	Vi har lavet et linjefagsdokument, hvor vi skulle have fokus på æstetik og leg og læring. Og om de kreative processer. Vi har en enkelt grundbog: Lotte Nybo Digital dannelse
		Int	Hvad har I ellers læst? Nu har jeg hørt før at din opfattelse var at SKB var det læsetunge.
		S3	Det har jeg hørt
		Int	Ja, og du sagde at det faktisk også tiltalte dig lidt, ik
		S3	Ja
		Int	Så jeg kunne også tænke mig at spørge til om læsestoffet i det her fag. Jeg ved i har grundbogen.
		S1	Vi har kikket på nogle artikler. Det eneste reelle læsning vi har haft, er om de forskellige medietyper. Så har man fået 1½ - 3 sider om, hvad det indebærer.
25:13		S3	Jeg synes grundbogen den er meget god, selv om den mest er skrevet til folkeskolen.
			SNAK OM HVAD BOGEN INDEHOLDER
		S3	Mit problem med bogen har været at den lægger op til at det her fag, det skal være kompetence styrkende. Og vi som pædagoger. Det er i hvert tilfælde min opfattelse, er at jeg skal bruge linjefaget som det 3. fælles. Altså som relations arbejde. Den er godt til den del, om hvorfor vi skal styrke det. Men jeg mangler meget den anden del. Det lærer man jo så i praktikken, hvor man lærer det, selvfølgelig.
		Int	Det handler jo som sagt ikke af kritik af lærerne, men en af de kritikpunkter vi har haft, som planen er lagt op, er at der er lidt for lidt litteratur.
		S1	Det kan vi jo så håbe at når du er færdig med det her interview og det ikke længere er et prøvefag, at der så en nogen der bliver nød til at sætte sig ned og skrive noget litteratur om det.
	27:17	S3	Meget af det vi læser, og det er ikke nogen kritik, for det kan nok være

			svært. Det minder lidt om en google søgning, og så tar man de tre artikler man finder. Og de kan være fine nok. Og så er der nogen gange kan man finde noget inde på DPU i Asterix, men det bliver også meget hurtigt til folkeskolen, igen.
		ALLE	SNAK OM DE FORSKELLIGE UDGIVELSER TIL DE FORSKELLIGE LINJEFAG
		S1	Jeg vil sige at til mediefag, kunne det være meget lækkert, hvis man havde en bog til hver form for medie, man gik ind i. En bog der handler om definitivt handler om kamera brug, om hvordan man kan bruge det med forskellige brugergrupper, med kamera – altså både still billedkamera og video kamera, det kunne godt slås sammen, ik Og så en om hvordan man har det med at bruge spil, computerspil og playstationspil og den ville så også kunne kobles sammen med det at bygge spil, Mediator. Og så i film delen, hvordan bygger du en film op, hvor man kunne bruge en brugergruppe, hvordan laver man en musikvideo og hvordan laver man en dokumentar. Man kunne godt bygge det op i nogle forskellige grupperinger, som ligesom sådan var nemt at gå til, og alligevel havde rigtigt meget tung litteratur.
		S3	Den skal bare skrives
		Int	Det kunne være I skulle være med. Der er faktisk skrevet én bog om computer i børnehaven, og den er lavet af nogle specialestuderende på Strandvejen en gang. Det er alt hvad der findes, sådan set.
		S2	Jeg synes også det er spændende. Det jeg har lavet i praktiktiden, der var heller ikke nogen litteratur jeg kunne læne mig op af, og så fik jeg mange aha oplevelser. Selvfølgelig vil det nok styrke, hvis man har noget fagligt at bakke det op med, ik?
		Int	I skal i gang med at lave førsteårsprøve. Er der nogen af jer der skriver noget om medier?
		S2	Det er jo et linjefag
		Int	Nå, i skal måske
		S1	Ja, vi har nogle udviklingshæmmede som vi sætter til at lave en dokumentarvideo, og så klipper vi det sammen, sådan i korte træk
		Int	I er sammen?
		?	Ja
		Int	Så er det I har været til vejledning om, her før?
		?	Ja
		Int	Når du nu siger udviklingshæmmede, kommer jeg til at tænke på. Hvordan er I kommet rundt om de forskellige brugergrupper? ... i jeres undervisning?
		S1	Nogen af gangene har vi haft spørgerunder til: Hvis man nu har ... det. Og når vi så selv har haft projekt, så har vi haft en afsluttende spørgerunde, og der har man kunnet spørge, hvordan har man kunnet gøre det her med en børnehavegruppe, fx Og så har vi siddet rundt om bordet, fordi vi ikke er så mange. Vi er fjorten, og så er der måske otte der dukker op. Så sidder vi der og siger; Man kunne gøre sådan og sådan med en børnehavegruppe, man kunne gøre sådan og sådan med en klubgruppe, man kunne gøre sådan ... og sådan har vi ligesom haft nogen evalueringsrunder med mange af tingene. Efter vi selv har prøvet det. Og det har virket meget godt.

		Int	Og så får I selv sat billeder på hvordan man kan bruge det i forskellige brugergrupper?
		?	Ja
		S1	Og så får man hinandens overvejelser med. Jeg vil sige, at det var sådan jeg valgte at gøre i praktikken. Det var ud fra en af de andres overvejelser.
31:09		Int	Den måde, jeg kan forstå, og igen kan jeg komme til at spørge ret dumt, for som ved 1. årsprøven, at jeg har et bredt billede af pædagoguddannelsen, og ikke lige ved hvordan man gør i Sydhavnen, helt. Men jeg ved I har en blog. Bruger I den eller er det kun Lotte der bruger den?
		S2	Jeg bruger den ikke ret meget
		S3	Jeg bruger den. Jeg bruger også selv blog, hvor jeg fører en slags dagbog over det her fag, og da jeg var i praktik. Der lavede jeg så selv en blog.
		Int	Ja, så du har arbejdet med blog. Men ellers, hvordan med formidling, jer der ikke bruger blokken. Du gør jo selvfølgelig.
		S1	Jeg har glemt password'et til min blog
		Int	Så I to er modsætningerne. Det er klassens mønsterelev, derovre, og du er en af dem der ikke kan huske dit password
		?	Ja
		Int	Hvad tænkte I da I fik at vide, at I skulle lave en blog?
		S2	Jeg tænkte, hvad skal jeg bruge det til. Jeg tror også igen, det kommer an på hvordan du er. Nu det Nikolaj siger at han blogger i forvejen. Jeg har aldrig været inde på en blog i forvejen.
		S3	Det var jeg nu ikke
		Int	Du er bare blevet ...
		S3	Det var fordi, så skulle vi lave et linjefagsdokument, hvor vi skulle dokumentere undervisningen, og vi skulle lave en blok på samme tid, så spurgte jeg: Må jeg lave det på blokken. Så ligger det der.
		Int	Så var det nemmere
		S3	Ja, det var oplagt til det fag, her.
		S2	Jeg tror det kommer an på. Jeg er heller ikke sådan en person der skriver ret meget ind på Facebook. Så jeg tror det er hvordan man kommunikerer som person.
		Int	Bruger du Facebook i forvejen, eller noget der ligner.
		S3	Ja vi har en Facebook sammen, derhjemme. Men det bruger jeg ikke særligt meget
		Int	Så du er ikke en, der formidler dig ud til omverdenen.
		S3	Det jeg godt kunne lide ved blokken, var at den havde det der fagperspektiv. Det er det jeg bruger den til. Jeg skriver ikke om andet.
		Int	Så det er ikke om kærresten, konen, barnet der interesserer dig, at skrive ud til verdenen om?
		S3	Jeg synes specielt inden for det her fag. Det skal ligge på nettet. Det er rigtigt rart.
33:28		Int	Har I beskæftiget jer med pædagogisk dokumentation som begreb? ... ... Nu er I jo ikke færdige med første år, endnu og I er slet ikke færdige med de tre år

		S1	Ja, det har vi. Vi har haft nogen ... før vi skulle I praktik, så snakkede vi om det. Og vi har også snakket om det da vi kom tilbage fra praktikken
		Int	Jeg har fået nogle gode ting til at skrive. I skal nok få lov at se evalueringen, selvfølgelig, når den er lavet. Og det er helt klart at mit mål, formål er ikke at skrive de værste ting, fordi det er en evaluering om hvad er det der har virket, og hvad har ikke virket.
			LIDT SNAK OM HVAD EVALUERINGER KAN BRUGES TIL
		Int	Det jeg har hørt. Der er lidt kritik i forhold til litteratur. Det er i hvert tilfælde nævnt, ik.
		?	Ja
		Int	Det kan godt være at i ikke er enige alle tre, men det er nævnt. Og så sagde du i en bisætning, at i er 14 og der er 8 der møder op. Det ved jeg ikke om er generelt for linjefag, men det er i hvert tilfælde ikke verdens største fremmøde. Det er noget jeg skal spørge Frank, Lotte og Elisabeth om.
		S1	Det kan godt være at vi er 10 der møder op, men vi er gået fra at være 14 på linjefaget til at være 12.
		Int	Så I er 12 nu? I skal ikke høre det som kritik af at der er for få der møder op.
		S1	Der er næsten altid 1 – 2 der ikke møder op, men det er ikke hver gang, det er ikke altid de samme.
		Int	Så det overtolkede jeg lidt?
		S1	Ja
		Int	Og hvad var den tredje ting I sagde, som jeg kunne nævne som noget kritik, eller noget jeg kan spørge til hos lærerne. Det var mangler på det med det kreative. Du sagde M er der meget af, D er der en grundbog i og K er forbundet mest med M'et?
		S1	Ja det er min holdning
		Int	Det er klart nok. De andre kan sige noget helt andet. Det er ikke sådan. Det er bare de tre ting som jeg har hørt. Ellers har jeg hørt en generel positiv tilfredshed. Kan jeg konkludere det på samtalen?
		S2	Ja
		S1	Gerne for mig
		S3	Ja, altså det kreative skal vel ligge op af digital kreativitet, eller hvad? Hvad kunne det ellers?
		Int	Det kunne have været en klods for sig selv. Hvad er kreativitet? Har I haft det i pædagogikundervisningen?
		S3	Nej men vi har snakket om de her æstetiske processer. Også i linjefaget. Vi har lavet foto og kortfilm som har været af den karakter, og ja det er digital kreativitet.
		Int	Der er nogen der har skrevet bøger om hvad kreativitet er. Nu også når du snakker tekst tungt. Ikke sådan at man skal læse fire bøger om: Hvad er kreativitet.
		S1	Hvis man så går ind og begynder at læse det, så er det stadig svært at sætte det sammen med mediefag. At det er noget helt andet. Sådan er fodbold, isch.
			AFSLUTTENDE SNAK



## Bilag 7 Interview gruppe 2 - DW\_D0084

0:00		Int	<p>Det jeg spør om, det er i virkeligheden at vi bare skal snakke om det at ha linjefaget MKD, fordi vi så kommer til at komme ind i noget som er interessant at diskutere.</p> <p>Det hvor jeg tænkte mig at vi skulle starte, det var starten og valget af at gå på linjefaget MKD.</p> <p>Der har jeg hørt at nogen af jer ikke har valgt det som første prioritet. Jeg ved ikke om det er jer, men på holdet.</p>
		S4	<p>Nej, jeg har valgt det som første prioritet. Og det var fordi det var nyt og spændende, synes jeg. Jeg er ikke så god til alt så noget med computere og film og sådan noget, så jeg tænkte at der var rigtigt meget at hente. Og jeg følte at jeg kunne bruge det rigtigt meget xxx, så det var derfor jeg valgte det.</p>
		Int	<p>Du har simpelthen valgt det fordi det var noget du ikke viste så meget om.</p>
		S4	<p>Ja det var det faktisk, og så syntes jeg det lød rigtigt spændende og sjovt. Og jeg vil godt arbejde med unge senere hen, og der tænkte jeg at det var super godt at ha.</p>
		Int	<p>Har du erfaringer fra det pædagogiske arbejde i forvejen?</p>
		S4	<p>Jeg har været i børnehave og vuggestue i nogle år. Med der var jo ikke så meget brug af det der. Jo vi tog billeder som dokumentation, men ikke med børnene.</p>
		S5	<p>Og der var ikke medieleg</p>
		S4	<p>Nej</p>
		Int	<p>Og når du så godt vil unge, så tænker du at medier og unge, det er i hvert tilfælde noget.</p>
		S4	<p>Ja, det tror jeg hænger meget godt sammen</p>
		Int	<p>Det tror jeg du har ret i.</p>
		S4	<p>Så det var lidt på den baggrund jeg valgte det.</p>
		S5	<p>Jeg valgte det også som første prioritet. Det gjorde jeg på baggrund af at jeg synes at det er rigtigt, rigtigt interessant og spændende.</p> <p>Men også fordi jeg ikke havde så.. Jeg ville gerne tilegne mig nogen flere kompetencer inden for det. Og det er jo altså, når man slå op i avisen i dag, eller skal søge arbejde så står der jo hverken adresse eller nummer, så står der en email. Og det er den vej det går. Og der er så mange muligheder i det. Det er noget nyt legetøj, altså der hele tiden udvikler sig. Det synes jeg er sjovt, og der vil jeg gerne være med.</p> <p>Jeg ved godt at jeg hele tiden er bagud, også om 10 år, selv om jeg har været med. Fordi det nye hele tiden overrumpler en.</p> <p>Men det ... ja jeg mener det er på den vej vi er på vej op.</p>
		Int	<p>Hvad havde du af erfaring med medier i forvejen?</p>
		S5	<p>Altså, jeg er meget musikinteresseret, med internet. Og vi havde siddet og lavet nogle hjemmevideoer, noget sjov og gejl.</p> <p>Så egentlig ikke så meget ud over musik og surfing.</p>
		Int	<p>Og hvis I nu siger hvad I hedder. Det glemte jeg også med de andre.</p>
		S4	<p>Jeg hedder xxxxx</p>
		S5	<p>Og jeg hedder xxxxx</p>

		S6	Jeg hedder xxxx
		Int	Hvorfor går du på faget?
		S6	For det første valgte jeg det også som en første prioritet. Jeg brugte lidt udelukkelsesmetoden. De andre fag var da også meget spændende, men de var også meget normale, og lidt: jammen det kan vi godt i forvejen. Og jeg syntes at det her fag, det lød meget mere spændende. Ja og nyt, og nu er det blevet sagt. Men jeg vil også gerne arbejde med unge, og jeg synes også det digitale, det kan du ikke komme uden om. Det er det alle bruger, så hvorfor ikke bringe det ind på en fornuftig, måske en lærerrig måde. Og hvis du har lidt kendskab til det, så har du også lidt nemmere ved at guide de unge. Og du kan også, måske det ved jeg ikke knytte nogen bedre forhold. Omkring mediet med en ung, hvis du ikke lige ..
		S5	Man kan få pædagogiske tilgange til selve mediet. Det har i hvert fald hjulpet meget, nu når man står over for skeptikere. Du ved, at man har lige som forbundet mediefaget til pædagogikken. Hvad hedder det. Det synes jeg er fedt og spændende og nyt. Det ... Undskyld
		S6	Det er jeg vant til, du snakker bare.
		S4	Det er et fag der er i udvikling hele tiden, og du kan jo altid bruge det og efteruddanne dig. Vi lærer rigtigt mange ting her. Du lærer at tænke over medierne på en helt anden måde.
		Int	Det kommer vi tilbage til. Og hvorfor har du valt det.
		S7	Jeg hedder xxxx, og jeg var en af dem der fik det som anden prioritet. Og det var jeg egentlig sådan lidt. I starten tænkte jeg – pis. Mit første valg var VNT. De kreative ting i værkstedet, som jeg rigtig godt gad. Men jeg skulle ikke have det så mange gange, før jeg fandt ud af at det var rigtigt godt det her. Jeg er rigtig glad for at jeg har fået det. Fordi at den mix jeg har fundet i det her i forhold til øh For det første er det en rigtig god ting at det her lille opstarts hold med få personer. Det er intimt og der er plads. Der er rigtig meget en til en tid med lærerne og man kan komme til computerne. Det er godt. Og så er der det mix i det i forhold til de ting der tiltalte mig, i forhold til det andet linjefag. Det var tegning og maling og banke nogen ting sammen. Og så lige lave en figur og sådan nogen ting. Dem har jeg faktisk også mødt her i mediefaget i forhold til at hvis man skal lave kulisser. Så skal der lige tegnes, så skal der lige males og så skal vi lige bruge noget modellervoks. Hvor der egentligt ikke er ... her der er, som det også fremgår af navnet, kreativitet. Her er der rig mulighed for at holde sig fuldstændigt udenfor. Hvor der simpelthen ikke er begrænsninger. Hvor muligheden ligger der, ik. Og mix'et i det her fag, det kan du egentligt mix'e alle de andre fag, og drame linje også. Og musik og der kommer egentligt
		S5	Det hele
		S7	Ja der kommer rigtigt, rigtigt mange ting ind over. Som, det synes jeg er rigtigt, rigtigt interessant. Og så også igen som vi siger i forhold til ... udviklingen, og hvor jeg også

			<p>hele tiden har sagt i forhold til ... man vokser op som knægt der med ... Commodore 64, Sega og Amiga. Hvor forældrene bare stod af. Hvor man prøvede at vise sin far den der, hvor han sir ... oj, hva' sir du man skal skrive; AloaD, sir han. Hvor han allerede stor af der, og hvor man så hele tiden har sagt til sig selv, oh jeg vil ... den falder jeg aldrig af på, den der, ik.</p> <p>Man kan allerede bare se nu, jeg er ikke engang fyldt 30, og så de institutioner jeg har været ude i, i forhold til at de bare vimser rundt og har styr på det, helt ned i indskolings alderen, hvor de har styr på et eller andet, hvor man tænker; hvordan fanden har han fundet ud af det. Men det kan de bare.</p>
7:15		Int	Så det er din far
		S7	Ja, det er min far, og jeg har en frygt for at det bliver endnu vildere, ik. Og så kan man se, når man selv får børn, om man så står af på halvvejen, til trods for at jeg er den generation, der er vokset op med spil og sådan noget, og jeg spille stadig meget Xbox der hjemme når jeg får lov af konen
		ALLE	Griner
		S7	Og spil industrien der har målrettet nogle titler mod de voksne. Der bliver ved med at være spil titler for mig, så jeg kan være med på den der ... og så alligevel så formår jeg bare ikke at holde mig helt opdateret. Fordi det går så stærkt.
		S5	Det kan man bare ikke.
		S6	Det kan man simpelthen ikke.
		S7	Så det er rigtigt at godt at mediefag er kombineret med pædagogik
		S5	Med det hele
	8:07	Int	Jah ... Egentligt ville jeg have spurgt om noget andet, men nu kommer jeg til at spørge her, for den her form for interview jeg laver, ik Fordi I lyder jo simpelthen som fire jubeltilhængere af det her fag.
		?	Ja, det kan godt sige.
8:30		Int	Er der slet ikke noget kritisk?
		ALLE	Jo, jo
		Int	Det er fordi, det vi lærer af. Det er det kritiske, ik. Ja, det er jo... jeres kommentarer vil godt kunne blive brugt i en rapport om hvor vigtigt det er, ik. Men hvis man også skal bruge det til hvad lærerne her kan lære af at udvikle faget. Hvad har ikke været så godt, så?
		S5	<p>Jeg synes det har været fedt vi har været igennem. Vi har prøvet en masse ting. Alt fra animation og spille spil og det der. Det har været to tre dages introduktionsforløb, så man lige bliver introduceret for det. Det har sådan set i sig selv været rimeligt fint. Og det har været hammersjovt og fedt at lære. Men jeg synes til nogen af de ting der, der kan man ikke nå og sidde og prøve at analysere et spil på en dag. Jeg siger, tiden nogen gange, den er så presset fordi at medier det er bare et stort øh, en stor ting at have med at gøre. Man bliver nødt til at gå i dybden med det, og det hele det skal være når man også er producerende, som vi er her, vi er selvproducerende med vores produkter. Så vil man gerne have tiden til det, så produktet bliver lige så fedt som forløbet.</p> <p>Og det kan nogen gange godt knibe, så produktet måske lige halter lidt.</p>

			Selv om forløbet har været ...
		S4	Eller man gerne vil lære noget mere. Vi lærte på et tidspunkt, hvor vi skulle sidde og lære nogle spil. Jeg var så syg den sidste dag, så jeg fik ikke lige nået og lave det færdigt, så men, jeg synes ikke jeg nåede at lære det færdigt, så jeg nu kan sætte mig hen fordi man stadigvæk, altså da vi sad og lavede det, syntes jeg det var svært, og jeg var i tvivl om; hvad er det nu jeg skal trykke på her. Og hvad er det nu, hvis jeg gør sådan, og hvad gir det så. Det ville jeg gerne have noget mere af, så jeg også nu kan gå hen og sætte mig og så lave det, hvis jeg får ...
		S5	Sætte andre i gang
		S4	Ja, sætte nogen andre i gang. Det føler jeg ikke jeg kan. Det synes jeg ikke jeg har lært nok. Så det er det tidsmæssige for min ... og jeg kan godt se der er ikke mere ...
		S5	Man bliver introduceret, men læringen der, den ...
		S4	Det er det der med, at det nok i virkeligheden fra skolens side at der så skulle være flere linjefagstimer.
		S5	Ja
		S4	Fordi, så ellers skulle vi jo bare have nogle ting, som vi ikke var blevet sat ind i. Og det ville man jo heller ikke ...
		S5	Nej man vil jo gerne rundt om det hele
		S4	Ja, film eller et eller andet.
	11:25	S5	Der er så mange ting, at man bare ikke kan nå det hele. Det udvikler sig jo hele tiden, så undervisningen må de jo lægge om hvert år, næsten jo. For der kommer jo hele tiden nye ting, og spil industrien har lige overgået DVD industrien her i 2011. Fuldstændigt sindssygt ikke. Altså det bugner der ud af ik? Og der kommer hele tiden nyere og nyere ting. Hvad hedder det. Så det er helt klart et kæmpe tidspres, når man gerne vil uddanne sig inden for medie. Og man gerne vil prøve at danne sig. Digital dannelse. Det er jo et helt liv det tar. Det er jo ikke noget man bliver færdige med.
		Int	Men nu er I jo stadigvæk i introduktionsperioden, kan man sige. Det er vel omkring frem til nu, hvor I er blevet præsenteret for alle de der forskellige ting. Måske kommer I til at kunne fordybe jer i noget mere. Enten spil eller noget andet senere hen. Nu kan jeg ikke huske hvordan de har tilrettelagt det.
		S5	Men præcis ...
		S4	Ja det bliver vel lidt mere i projektarbejdet, ik
11:43		Int	Ja, det bliver mere projektorienteret.
		S4	Ja, nu har vi altså vores projekt nu, hvor vi så skal ud og lave et medieprojekt med nogen unge. Hvor vi laver en stumfilm og sådan noget. Der får vi jo også
		S5	brugt
		S4	Ja der får vi jo brugt det her. Vi gør det på egen hånd, så lærer man jo også nogle helt andre ting altså. Der får vi brugt ... Men jeg tror ikke. ... Det er måske også på den måde vi kommer til at gøre det, de næste par år. Men der er jo meget.
		S5	Men sådan også ren kritisk. Jeg er rigtig, rigtig glad for jeg var med i

			den første omgang. Hvor vi nu sidder 13 rundt om bordet, der inde. I steder for anden omgang, hvor de sidder 25.
		S4	Vi er nede på 11 nu
		S5	Ja, vi er nede på 11 nu. Men jeg føler mig så heldig. Vi får så meget mere ud af det, end jeg kan forestille mig, andre har gjort. Og vores hold er så personligt, at jeg kan forestille mig, at det gør så meget mere ved vores studie. Det er at vi kun er så få. Vi er tæt knyttede. Det gør at alle kan sammen. Sådan stort set, ik. Det gør så meget at man kun er 11. man kan sidde 2 ved en computer i stedet for 5. man får virkelig lov til at udfolde sig.
12:51		S4	Det er også fordi de computere vi har i det her rum. De virer godt. Men alle de andre computere vi har på skolen, de er så elendige. Og hvis man så er flere end vi er, så bliver der problemer, hvis man skal til at bruge computere rundt omkring. Og det synes jeg er sådan lidt, når man satser på medie. At resten af skolen, så ikke hænger med.
		S5	Ja vi må komme her. Os der har medie kan altid være her og vi kan frit bruge computerne. De andre de skal der over at sidde og vente et kvarter på at komme i gang.
		S4	Ja bare før computeren er tændt.
		S5	Det er skidt at resten af skolen faktisk ikke er med.
		S4	De her computere er jo heller ikke super gode. Det skal de jo heller ikke være. Det er ikke en medieuddannelse, så vi kan jo heller ikke have sådan nogen toptunede computere. Men de er meget bedre en resten af skolens. Og så har vi alle vores kamera og alt muligt der inde, så ...
		S5	Man kan jo godt overleve med sådan en computer, hvis man får en Ipad der inde, ik. Så bruger de jo bare pengene anderledes der. Men det er skidt med de andre computere. Rigtigt skidt.
		Int	Det er en god pointe at have med.
14:05		S5	Det skal virke, ik. Altså når man har den til rådighed, så skal den også virke.
14:08		Int	Hvad har I lært ... indtil nu?
		S4	Vi har jo lært meget. Vi har lært inden for de forskellige emner vi har haft, ik. Jeg tror også vi er blevet mere opmærksomme på det digitale i hverdagen. Og når vi har været ude i praktikkerne, institutionerne. Men vi har måske også lært, øh. De dårlige sider ved at det er ikke alle der er så oplyste op det digitale, kan man sige. Vi skal forsvare det rigtigt meget. Vi skal kæmpe rigtigt meget for det, især i vores praktikker. Det er en af de ting jeg gruer meget for. Det er i min næste praktik hvor jeg bare skal have lavet det her medieprojekt og jeg skal have alle med på det, og du ved ...
		S5	men det er også det jeg synes, men det er jo det vi lærer. Jeg synes vi har lært at forbinde medie til det faglige og det pædagogiske. Og vi har ligesom fået relateret og forbundet de to ting til hinanden. Og det går lige som op i en højere enhed, og giver mening lige pludseligt.
		Int	En af de ting vi har været nervøse for, eller specielt de har været nervøse for, jeg er jo ikke så direkte med i det her projekt. Det har været hvordan ... er det ikke sådan at I her inde at I i den anden praktik skal lave et linjefagsprojekt. Hvordan har I, i jeres første praktik ... Har I forholdt jer til jeres linjefag, da I var ude der?

15:24		S4	<p>Ja, jeg lavede et projekt da jeg var ude. Det var i en børnehave, og de var meget kritiske til at starte med. Over at jeg ville komme og jeg ville ha at børnene skulle tage nogle billeder og så skulle vi gøre en masse ting med dem. Og det havde de det meget svært ved.</p> <p>Men de blev faktisk meget begejstrede jo mere jeg forklarede om projektet, og jo længere hen jeg kom i projektet. Men også fordi børnene var så glade for det.</p>
		Int	Hvad lavede du?
15:46		S4	<p>Jamen, vi var ude og tage nogle billeder. Så fik de udleveret et kamera hver, og så tog de nogen billeder af hvad de nu synes var sjovt. Så kom kameraet også lidt med i leg. Det var med til fangeleg, og det var løve og det var ... Det var frit på en eller anden måde. Men det var en gruppe børn, der fik hver deres kamera. Og så sad vi og kikkede på billederne, og snakkede om dem og klistrede og klippede, og alle sådan nogen ting også.</p> <p>Og det endte faktisk også med at de sagde dernede, at de også ville have kamera til børnene nu. Selv om de havde været lidt paniske over at de skulle have kamera til at starte med. Så jeg måtte tage mit eget med.</p> <p>Og det var børnehavebørn. Jeg tror det bliver nemmere hvis man kommer på fritidshjem og sådan.</p>
		S5	<p>Det tror jeg sådan set ikke. Jo, der er af ren egen interesse, Så bliver det af ren egeninteresse, fordi du så kan lave noget du selv synes er fedt. I forhold til, at når man er med vuggestuebørn, der kan man jo sagtens lege medieleg. Men hvor fedt synes man så selv det er? Det er det jeg mener, der er masser at lave.</p>
		S4	<p>Jeg tænkte også på pædagogerne. Fritidshjemspædagoger og klubpædagoger bliver lidt nød til at acceptere at mediet er her. Hvor nede i vuggestuen og børnehaven kan de godt stadigvæk holde det lidt ude.</p> <p>Jeg tror det er nemmere at komme som studerende, at komme til en pædagog og sige; Hay, jeg skal lave det her projekt. Og så ved de at et er en del af børnenes verden.</p> <p>Og det er det jo også i vuggestue og børnehave, men jeg tror bare at der er mange pædagoger, der ..</p>
		S6	<p>De ved jo også, at når du kommer ud i din anden praktik. Det er jo ikke de første studerende de har der ude. Så de er godt klar over at der skal laves et projekt, ik. Uanset om de synes om det eller ej, så skal det jo laves.</p>
		S4	Så skal man selvfølgelig gå i dialog med dem først.
		S6	Og finde noget man kan blive enige om. Som de måske også kan se meningen med. Som de måske også kan være med inde over.
		S6	<p>Det tror jeg ikke som sådan bliver et problem. Det handler bare om at få dem overtalt, men ... der har vi også noget længere tid til at få det planlagt fordi altså... det sted jeg var, der havde vi jo 5 syge hver dag. Altså der var altså bare ikke nok hænder, og det var kaos.</p> <p>Så ku vi godt, så ku vi ikke og så blev det bare ikke til noget til sidst. Men jeg fik stadigvæk opfyldt mit læringsmål, med at jeg havde mit læringsmål med ind over.</p>

			Jeg har jo snakket med dem om det. Og jeg kunne jo også godt se det der nede, og jeg fik da også lavet de jeg skulle, men jeg fik bare ikke lavet et stort projekt. Men det er der mange på vores hold der har fået gjort, selv om de også har haft den kamp. Hvis du ikke kender til det, så har du en kritisk holdning, indtil du bliver overbevist om noget andet. Det synes jeg egentligt at alle på vores hold har fået ...
		Int	Det har I oplevet?
		S6	Men der er rigtig mange der har fået lavet nogle fede projekter
		S5	Ja, selv om de har været mødt af en meget kritisk holdning, altså.

18:49